

Tilinpäätös vuodelta 2021

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

PRH/392/20/2022
Patentti- ja rekisterihallitus

31.12.2021

31.12.2021

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdon katsaus	3
2.	Tuloksellisuus	4
3.	Vaikuttavuus	9
3.1.	PRH:n toiminnan vaikuttavuus ja hallitusohjelman kärkihankkeet	9
3.2.	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	13
4.	Toiminnallinen tehokkuus	13
4.1.	Toiminnan tuottavuus.....	13
4.2.	Toiminnan taloudellisuus	14
4.3.	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	14
4.4.	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	18
5.	Tuotokset ja laadunhallinta	18
5.1.	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	18
5.2.	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	20
6.	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	24
7.	Tilinpäätösanalyysi	27
7.1.	Rahoituksen rakenne	27
8.	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	30
9.	Arviointien tulokset	31
10.	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	32
11.	Talousarvion toteutumalaskelma	27
12.	Tuotto- ja kululaskelma	29
13.	Tase	30
14.	Liitetiedot	31
15.	Tilinpäätöksen allekirjoitukset	41

31.12.2021

Tilinpäätös vuodelta 2021

Toimintakertomus

1. Johdon katsaus

Suomalaisen elinkeinoelämän ja kansalaisyhteiskunnan toimintaa leimasi koko vuoden 2021 jatkunut koronapandemia ja siitä johtuneet rajoitteet pandemian hillitsemiseksi. Kokonaisuutena arvioiden poikkeustilanteesta selvittiin Suomessa hyvin, mikä näkyi myös Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) toiminnassa. Palvelujen kysyntä pysyi vakaana eikä PRH:n toimintaympäristössä tapahtunut merkittäviä muutoksia.

PRH oli jo vuonna 2020 sovittanut toimintatapansa koronatilanteen mukaisiksi, joten toimintamme jatkui suunnitellusti.

PRH:lle tehtyjen hakemusten ja ilmoitusten määrässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Suomalaisten yritysten aktiivisuus suojata teollisoikeuksiaan on edelleen korkea, mikä näkyi patentti- ja tavaramerkkihakemusten määrässä. Kaupparekisteri-ilmoitusten kokonaismäärä laski edunsaajailmoitusten määrän laskun myötä, mutta perustamisilmoitusten ja muiden muutosilmoitusten määrät kasvoivat edelleen. Viraston työkuorma pysyi tästä johtuen edellisvuoden tapaan korkeana.

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelyajat pääosin lyhenivät edelleen vuonna 2021. Tähän vaikuttivat käsittelyprosessien jatkuva parantaminen ja sähköisen asiointin lisääntyminen.

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelyn tuottavuus kasvoi hieman ja yksikkökustannukset puolestaan laskivat. Vaikka PRH:n käyntiasiakaspalvelu jouduttiin vuonna 2021 sulkemaan useita kertoja, säilyi asiakastytyytyväisyys erittäin hyvällä tasolla ja sille asetettu tavoite saavutettiin.

Suoritteiden vakaan kysynnän ja kustannusten hallinnan tuloksena PRH:n taloudellinen tulos oli hyvä.

PRH paransi edellytyksiään digipalvelujen tuottamiseen viemällä eteenpäin järjestelmäkehityshankkeita, jatkamalla tietoarkkitehtuurityötä ja järjestelmien testauskäyttöjä. Riskienhallintajärjestelmän kehittäminen eteni aikataulun mukaisesti. Vuoden aikana kehitettiin myös ICT-kehittämishankkeiden suunnittelun ja seurannan menettelyjä.

Heinäkuussa 2021 käynnistettiin hallitusohjelmaan perustuvan Yrityksen digitalous -hankkeen toteutus yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön (TEM), Verohallinnon ja Valtiokonttorin kanssa. Syksyn 2021 aikana vahvistettiin hankkeen organisaatio, rekrytoitiin henkilöstö ja kilpailutettiin tarvittavia ulkopuolisia asiantuntijapalveluja.

PRH:n henkilöstöstä valtaosa jatkoi käytännössä kokonaan etätyössä. Tilanteesta huolimatta henkilöstön työtyytyväisyys nousi jälleen ja saavutti kaikkien aikojen parhaan tuloksen. Myös työhyvinvoinnille asetettu tavoite ylitettiin.

Aikaisempaa monimuotoisemmat työn tekemisen tavat edellyttävät myös työyhteisön toimintatapojen ja sisäisen viestinnän uudenlaista pohdintaa. Siksi PRH:ssa käynnistettiin viime syksynä kaksivuotinen työkuulttuurin ja työyhteisöviestinnän kehittämisshanke, jonka tavoitteena on monin tavoin kohentaa viestinnän toimivuutta ja siten yhteistyön sujuvuutta.

31.12.2021

Henkilötyövuosien määrä alitti tulostavoiteasiakirjan tavoitteen hienoisesti.

Rekrytointien määrä kuitenkin nousi vuoden 2021 aikana huomattavasti, sillä eläköitymistien ja lisääntyneen lähtövaihtuvuuden lisäksi PRH:lla oli tarve lisätä rekisteröimistöjen käsittelyresursseja. Hakemusmäärien mukaan arvioituna PRH:n työnantajakuva on edelleen hyvä, mutta yksittäisissä erityisosaamista vaativissa tehtävissä pätevien hakijoiden saatavuudessa oli vaikeuksia.

2. Tuloksellisuus

PRH:n toiminnalle asetettavista tulostavoitteista sovitaan työ- ja elinkeinoministeriön ja PRH:n välisessä tulostavoiteasiakirjassa. Kappaleessa 2 "Tuloksellisuus" esitetään tulostavoiteasiakirjan sanalliset tulostavoitteet sekä niiden toteumat. Numeeriset tulostavoitemittarit toteutumineen ja tulosanalyysineen on puolestaan kuvattu kappaleissa 3-5.

PRH:n sisäisen tulosohtauksen tavoitteet määritellään vuosittain tulosaluekohtaisissa tuloskorteissa. Sisäisiä tavoitteita asetettaessa otetaan huomioon PRH:n lakisääteisten tehtävien toteuttamisen lisäksi niin ministeriön kanssa sovitut tulostavoitteet kuin PRH:n strategia.

PRH:lle asetetut vuosien 2021-2024 tulostavoitteet

TEM:n ja PRH:n välisen tulossopimuksen rakennetta uudistettiin hieman vuodelle 2021. Uudessa rakenteessa sanalliset tulostavoitteet asetetaan nyt tavoitealueittain ja numeeriset tulostavoitemittarit on kuvattu erikseen, kuten aiemmin. Tulostavoitteet asetetaan entiseen tapaan neljälle vuodelle siten, että ensimmäisen vuoden tavoitteet asetetaan sitovina ja seuraavat vuodet alustavina.

Seuraavassa on esitetty kursiivilla PRH:lle asetetut tulostavoitteet ja niiden jälkeen sisennettynä toteutumien raportointi. Numeeriset tulostavoitteet toteutumineen on esitetty toimintakertomuksessa kuhunkin tavoitteeseen sopivassa kohdassa.

Tavoitealue 1: PRH:n ydintehtävät:

Rekisteritoiminnot

PRH tuottaa sujuvat ja laadukkaat rekisteröinti- ja tiedon tarjontapalvelut. Rekisteritiedon luotettavuutta ja saatavuutta parannetaan.

PRH valmistautuu kaupparekisterilain kokonaisuudistukseen toteuttamalla tarvittavat uudistukset prosesseihin, palveluihin ja tietojärjestelmiin.

Sekä kauppa- että yhdistysrekisterin sähköisen asioinnin osuudessa saavutettiin asetetut tavoitteet. Sähköisten kaupparekisterin perustamis- ja muutositmoitusten sekä yhdistysrekisterin perustamisilmoitusten nopea käsittelyaika on asiakkaille erityisen tärkeää, ja kaikissa näissä päästiin asetettuihin käsittelyaikatavoitteisiin.

Edunsaajarekisterin kehittäminen on aloitettu Tosiasiallisten edunsaajien rekisterin ajantasaisuuden, kattavuuden ja oikeellisuuden parantaminen –projektissa, johon saadaan rahoitus EU:n elpymisrahastosta.

PRH on valmistautunut kaupparekisterilain kokonaisuudistukseen sisäisellä Ajantasainen kaupparekisteri -projektilla. Koska kaupparekisterilain varsinaisen kokonaisuudistuksen aikataulu on lykkääntynyt vuodelle 2022, projektissa on kertomusvuoden aikana ensisijaisesti valmisteltu 1.8.2022 voimaan tulevan EU:n digidirektiivin implementoinnin aiheuttamien muutosten määrittelyä ja toteutuksen aikataulua.

31.12.2021

IPR-toiminnot

PRH tuottaa suomalaisille yrityksille oikea-aikaiset, laadukkaat ja kilpailukykyiset oikeuksien myöntämiseen ja neuvontaan liittyvät palvelut.

Kansallisten patenttihakemusten kysyntä säilyi vuonna 2021 edelleen korkealla tasolla. Hakemusten suuri määrä kertoo siitä, että hakijat luottavat viraston uutuus- ja patentointitutkimuksen laatuun. Sen sijaan PRH:n tutkimien kansainvälisten PCT-hakemusten määrä laski edellisvuoteen verrattuna.

Korkeasta kysynnästä huolimatta PRH pystyi pääosin toimimaan asiakaslupausten mukaisissa palveluaajoissa.

Kansallisten sekä kansainvälisten tavaramerkkihakemusten (kohdemaana Suomi) määrä laski jonkin verran vuodesta 2020, jolloin kysyntä oli erityisen vahvaa. Hakemuserien vähenemisen vuoksi rekisteröintipäätökset voitiin tehdä pääosin annettuja palvelulupauksia nopeammassa ajassa.

Mallioikeushakemusten määrä pysyi suunnilleen edellisvuoden tasolla.

PRH on viime vuosina valmistellut patenttihakemusten käsittelyjärjestelmän ja siihen liittyvän maksupalvelun uudistamista. Alkuperäisen aikataulun mukaan uudet järjestelmät piti ottaa käyttöön vuoden 2021 lopussa. Järjestelmään kohdistuvien vaatimusten täsmennettyä myös käyttöönottoaikataulua tarkennettiin: järjestelmä otetaan käyttöön arviolta vuoden 2022 syys-lokakuussa. Uudet järjestelmät edistävät viraston toiminnan digitalisointia ja mahdollistavat asiakkaille entistä paremmat sähköiset palvelut.

PRH osallistuu aktiivisesti IPR-lainsäädännön uudistamiseen ja valmisteilla olevan kansallisen IPR-strategian toimeenpanoon sekä hyödyntää kehittämistyössään entistä laajemmin alan kansainvälisiä ja kahdenvälisiä kehittämishankkeita.

PRH:n edustaja osallistui valtioneuvoston asettaman kansallisen IPR-strategian ohjausryhmän työhön. Työ etenee niin, että valtioneuvosto antanee vuoden 2022 alku-puolella kansallista IPR-strategiaa koskevan periaatepäätöksen eduskunnalle.

PRH jatkoi myös patenttilainsäädännön tulevaa uudistamistyötä koskevien sisäisten selvitysten tekemistä. Virasto ennakoii, että lainsäädännön uudistamishanke saadaan vireille kuluvan vuoden aikana.

PRH osallistui aktiivisesti Euroopan teollisoikeusvirasto EUIPO:n pääosin rahoittaman eurooppalaisen yhteistyöverkoston EUIPN:n hankkeisiin. Viraston tavaramerkkien ja mallioikeuksien käsittelyjärjestelmien ja palvelujen ylläpito, kehittäminen sekä eri virastojen palvelujen ja toimintojen harmonisointi toteutetaan merkittävältä osin verkoston yhteistyöhankkeiden avulla. Euroopan patenttivorasto EPO on aloittanut vastaväylytyyppejä hankkeita oman yhteistyöverkostonsa EPN:n kautta. Hankkeisiin osallistuvat enimmäkseen kaikki Euroopan patenttisopimuksen 38 jäsenmaata. Suomi on erityisen aktiivinen toimija yhteistyöverkostossa.

Valvontatoiminnot

PRH:n valvontatehtävissä tavoitteena on vaikuttava valvonta, jolla tuetaan valvottavien lainmukaista toimintaa sekä pyritään ennaltaehkäisemään lainvastaisia menettelyjä, kuten harmaata taloutta ja rahanpesua. Rekisteritietojen valvonnalla varmistetaan rekisteritietojen ajantasaisuus.

PRH:n eri valvontatoiminnoille asetetut valvontapäätösten määrää koskevat vuoden 2021 tavoitteet saavutettiin. Samoin tilinpäätöstietojen kattavuutta koskeva vuosita-voite saavutettiin: kattavuudessa päästiin jo 89,8 prosenttiin. Tietoisuuden, ohjauksen ja vaikuttavuuden lisäämiseksi virasto on vuoden aikana aktiivisesti viestinyt valvonnan toiminnasta ja ratkaisuista.

31.12.2021

Tilintarkastusvalvonta teki kertomusvuonna 174 tilintarkastajaa koskevaa laaduntarkastuspäätöstä tai -ratkaisua. Näistä 55 tapauksessa virasto edisti vuoropuhelua ja vaikuttavuutta myös keskusteluilla valvottavien kanssa.

Vuoden 2021 aikana annettiin päätökset kuudesta tilintarkastusyhteisön laaduntarkastuksesta. Laaduntarkastuksen resurssit kärsivät rekrytointiviiveistä, mikä vaikeutti lakisääteisten tavoitteiden saavuttamista. Tilintarkastusvalvonnan tutkinta-asioissa virasto teki 27 tilintarkastuslautakunnan päätöstä sekä 53 tilintarkastusvalvonnan ratkaisua.

Tilintarkastuslautakunta käsitteli vuoden aikana 25 oikaisuvaatimusta.

Tilintarkastajatutkintoihin osallistui vuonna 2021 ennätysmäärä kokelaita, 364, ja kaikkiaan 190 tutkintasuoritusta hyväksyttiin. Tilintarkastajia oli 31.12.2021 yhteensä 1 276.

PRH valvoi tilintarkastajien toiminnan rahanpesulain (laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä 444/2017) mukaisuutta tekemällä kymmenen rahanpesulain mukaista tarkastusta. Lisäksi virasto antoi tilintarkastajille ensimmäisen kokonaisohjeistuksen rahanpesulain asettamista velvoitteista.

Säätiövalvonnassa virasto teki 20 valvontapäätöstä ja rekisteröi yli 2 700 säätiön vuosiselvitystä. Oikeusministeriön kanssa aloitettiin keskustelut säätiölain valvontasäännösten kehittämisestä.

Tekijänoikeuden yhteishallinnointiorganisaatioiden valvonta tutki kaikkien yhteishallinnointiorganisaatioiden avoimuusraportit, antoi avoimuusraporttia koskevan ohjeen sekä teki yhden valvontapäätöksen. Virasto teki lisäksi aktiivista kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä ja osallistui selvityksiin.

PRH edisti rekisteritietojen ajantasaisuutta lähettämällä yrityksille noin 18 000 tilinpäätöksiä koskevaa kehotuskirjettä ja toteutti toimimattomia yrityksiä sekä hallituksettomia yhtiöitä koskevia menettelyjä, joissa yhtiöitä uhkasi poisto kaupparekisteristä.

Kaupparekisteristä poistettiin vuonna 2021 noin 10 000 ilmoitusvelvollisuutensa laiminlyönyttä yritystä.

Lisäksi PRH paransi tietojen laatua korjaamalla kaupparekisterissä 8 500 keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön yhtiömuotoa ja lisäämällä 19 000 puuttuvaa tilikausimerkintää.

Tavoitealue 2: Digitalisaatio ja sähköisten palvelujen kokonaisuus

Digikypsyys

PRH parantaa edellytyksiään parempien digipalvelujen tuottamiseen nostamalla digikypsyiden tasoa ja toteuttamalla osaltaan yhteisiä valtiohallinnon ja dTEM:n digitavoitteita.

Digikypsyiden viitekehyksessä PRH kehittää erityisesti tieto -osa-aluetta toimeenpanemalla tiedonhallintalain velvoitteet, edistämällä tiedon yhteiskäyttöisyyttä, laatua, hyödynnettävyyttä ja avoimuutta sekä tiedolla johtamista.

PRH paransi vuoden 2021 aikana edellytyksiään parempien digipalvelujen tuottamiseksi nostamalla digikypsyiden tasoa ja toteuttamalla yhteisiä valtiohallinnon ja dTEM:n digitavoitteita. Kohentaakseen digikypsyystasoaan PRH keskittyi edistämään arkkitehtuurin käytänteitä ja mallipohjia sekä nostamaan erityisesti tietoarkkitehtuurin kypsyystasoa.

31.12.2021

- PRH toteutti laajan selvityksen tietoarkkitehtuurinsa nykytilasta. Selvityksen perusteella valittiin tietoarkkitehtuurin kypsyystasoa parantavat kehityskohteet, jotka liittyvät yleisesti tiedon parempaan hallintaan ja hyödyntämiseen.
- PRH jatkoi suunnitelmallisesti tiedonhallintalain toimeenpanoa: palveluille, prosesseille, tietovarannoille, tietojärjestelmille ja niiden välisille riippuvuuksille luotiin kokonaisarkkitehtuuriset, standardinotaatioihin perustuvat kuvausmallit. Myös uusien mallien hyödyntäminen aloitettiin. Kuvausmalleihin sovitettujen tiedonhallintamallin vaatimukset yhdistettiin laajempiin kokonaisarkkitehtuurikuvausmalliin PRH:n toiminnasta.
- Virasto loi kattavat ohjeistukset tiedonhallintalain edellyttämän muutosvaikutusten arvioimisen tekemiseksi. Henkilöstö koulutettiin toimintamallin käyttöön. Muutosvaikutusten arviointikäytännössä otettiin huomioon VM:n lausuntomenettelyn vaatimukset.
- Kokonaisarkkitehtuurikuvausten tärkeänä tehtävänä on tukea isojen riippuvuuksien ja vaikutuspiirien analyysiä.

PRH:n digikypsyyttä ja sähköisen asioinnin astetta ilmaisevat tulostavoitemittarit on kuvattu taulukossa 1.

Palvelujen ja tiedonhallinnan kehittäminen

PRH:n varmistaa sen hallinnassa olevien tietojen luotettavuuden, ajantasaisuuden ja tietoturvallisuuden. PRH-tiedon tulee olla helposti saatavilla pääsääntöisesti avoimien rajapintojen kautta.

PRH jatkaa toimintojensa digitalisointia toteuttamalla nykyistä parempien sähköisten palvelujen tarjoamisen asiakkaille.

PRH tukee näillä toimilla valtionhallinnon tavoitteeksi asetettua Digital Government -tasoa. Yksittäisistä palvelukokonaisuuksista ja virastokohtaisuudesta siirrytään julkisen hallinnon toimijoiden yhteentoimiviin asiakaslähtöisiin palveluihin sekä tiedon jakamiseen 2025 mennessä.

PRH jatkoi toimintojensa digitalisointia toteuttamalla uusia ja parantamalla olemassa olevia sähköisiä palvelujaan asiakkaille. PRH hyödynsi palvelumuotoilun menetelmiä ja osallisti sekä henkilöstöä että asiakkaita palvelujen kehittämisessä.

PRH kehitti aktiivisesti asiointi- ja tietopalveluja, järjestelmiä sekä liittymiä valtionhallinnon yhteisiin palveluihin muun muassa seuraavasti:

- Sekä YTJ-tietopalvelun että YTJ:n sähköisen asioinnin käyttöliittymän uudistus aloitettiin 2021. Molempia jatketaan suunnitelmien mukaisesti vuonna 2022.
- Kaupparekisterin käsittelyjärjestelmään toteutettujen valvontatoimintojen ensimmäinen vaihe toteutettiin ja otettiin käyttöön kertomusvuoden aikana. Vuodenvaihteessa 2021-2022 ajettiin ensimmäiset automaattisen tilinpäätösvalvonnan eräajot.
- Kaupparekisterin tietojärjestelmien teknisen velan purkua edistettiin aloittamalla tietokantatuotteen vaihto, jonka toteutusta jatketaan 2022.
- Uudistetun kaupparekisterilain vaatimat toiminnalliset ja tietojärjestelmiin kohdistuvat muutokset on tunnistettu ja aikataulutettu järjestelmien julkaisuihin.
- Patenttihakemusten kokonaan uusittavan käsittelyjärjestelmän useita vuosia jatkunut kehitystyö on saatu loppusuoralle ja järjestelmän arvioitu käyttöönotto on vuoden 2022 syyskaudella. Toimintavuoden aikana saatiin lähes valmiiksi

31.12.2021

järjestelmäkokonaisuudesta ns. MVP-versio. Järjestelmä viivästy i hienoisesti, sillä kehitystyön aikana tuli ulkoisiin vaatimuksiin sellaisia lisäyksiä, jotka oli järkevää ottaa huomion ja toteuttaa ennen järjestelmän käyttöönottoa.

- PRH määritteli investointihankkeiden käynnistämisen menettelyt ja yhteiset toimintamallit ICT-hankkeiden suunnittelulle ja seurannalle sekä hankeportfolion hallinnalle. Työ jatkuu hallintamallin käytäntöjen luonnilla ja menettelyjen pilotoinnilla vuoden 2022 aikana.
- PRH kehitti aktiivisesti maksamisen kokonaisuudistusta. Pyrkimyksenä on saada uudet maksamisen palvelut patenttiasiakkaiden käyttöön vuoden 2022 aikana.
- PRH:n sähköisten palvelujen kehittämisessä hyödynnettiin suunnitelmallisesti asiakasosallistamista ja muita palvelumuotoilun keinoja. Vuoden 2021 aikana myös kuvattiin asiakaskeskeisen kehittämisen mallin ja palvelumuotoilun integroituminen kehittämisen elinkaareen. Palvelumuotoilun lopputuotteille luotiin kokonaisarkkitehtuuriset kuvausmallit.
- Kehittämisen laatua parannettiin panostamalla testaustyökalun käyttöönottoon ja integrointiin sekä kouluttamalla työkalun käyttö henkilöstölle. Lisäksi nostettiin testauksen automaatiotasoa merkittävästi.
- Asiakaspalvelun digitalisointia jatkettiin ottamalla käyttöön tekoälypohjainen chatbot-palvelu suomenkielisille asiakkaille. Chatbot tarjoaa apua 24/7 kaupparekisteriin liittyvissä kysymyksissä.

Tavoitealue 3: Henkisten voimavarojen hallinta

PRH määrittää toimintansa kehittämisen kannalta strategiset osaamiset ja ottaa käyttöön osaamisen johtamiseen tarvittavat prosessit ja välineet.

PRH tukee ja edistää henkilöstön työhyvinvointia, motivaatiota ja sitoutuneisuutta parantamalla henkilöstön työhyvinvoinnin seurantaa ja soveltamalla valmentavan johtamisen periaatteita.

*Henkilöstön luonnollisen vaihtuvuuden kasvaessa PRH panostaa edelleen positiivisen työnantajaku-
van ylläpitämiseen ja parantamiseen.*

Henkisten voimavarojen hallinta -tavoitealueen toteutuminen on kuvattu kappaleessa 6
Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.

Tavoitealue 4: Talous ja riskienhallinta

PRH luo ja vie käytäntöön riskienhallintajärjestelmän, jonka avulla varmistetaan viraston strategian ja tavoitteiden saavuttaminen sekä viraston toimintaedellytykset ja toiminnan jatkuvuus.

Riskienhallintajärjestelmän kehittäminen eteni päivitetyn suunnitelman mukaisesti. Järjestelmän avulla luotiin perusta ja edellytykset sille, että järjestelmän laajempi jalkauttaminen voidaan aloittaa vuoden 2022 aikana.

*PRH kehittää viraston talouden hallinnan, erityisesti investointien suunnittelun ja seurannan, menet-
telyjä. Viraston rahoitusmallin kokonaisuutta arvioidaan ja kehitetään yhteistyössä ministeriön
kanssa.*

Toimintavuoden aikana tarkennettiin investointien kirjauskäytäntöjä ja perustettiin ICT-kehittämisen koordinaatioryhmä, jonka tehtävänä on varmistaa viraston inves-
tointien kustannustehokas toteuttaminen ja ohjaus. Lisäksi yhteistyössä ministeriön

31.12.2021

kanssa arvioitiin viraston rahoitusta ja lisättiin kustannusvastaavuudeltaan alijäämäisen yhdistysasioiden suoriterahojen määräraharahoitusta vuodelle 2022.

3. Vaikuttavuus

3.1. PRH:n toiminnan vaikuttavuus ja hallitusohjelman kärkihankkeet

PRH:n vaikuttavuutta voidaan arvioida erityisesti PRH:lle asetettujen tulostavoitteiden tuloksellisella toteuttamisella. Nämä on kuvattu kappaleessa 2 "Tuloksellisuus".

PRH on kehittänyt toimintaansa ja parantanut vaikuttavuuttaan tulossuunnitteluasiakirjan toimeenpanosuunnitelman mukaisesti.

PRH:n toiminnan kannalta olennaisimmat hallitusohjelman kärkihankkeet liittyvät digitalisaatioon (KH1). PRH on edistänyt hallituksen kärkihankkeita muun muassa seuraavasti:

PRH digitalisaation edistäjänä (KH1: Digitalisoidaan julkiset palvelut)

PRH:n toimintaympäristö digitalisoituu yhä laajemmin. Tiedon yhteiskäyttöisyys sekä avoimuus ovat keskiössä toimintojen ja palvelujen kehittämisessä. PRH kasvattaa jatkuvasti palvelujensa ja toimintansa sähköistämisen astetta. Tällä tarkoitetaan sähköisten ratkaisujen ja prosessien kokonaisuutta: vireillepanoa, käsittelyä, kaksisuuntaista asiointia, arkistojä, tietopalveluja ja sähköisten tukipalvelujen kokonaisuutta (tunnistaminen, maksaminen, maksujen kohdistaminen ja automatisoitu kirjanpito).

PRH kehitti toimintavuoden aikana aktiivisesti sähköisiä asiointi- ja tietopalveluja, järjestelmiä sekä liittymiä valtionhallinnon yhteisiin palveluihin. Tavoitteena on, että asiointijärjestelmät olisivat niin helppokäyttöisiä ja kattavia, että asiakkaat pystyisivät käyttämään PRH:n palveluja mahdollisimman pitkälle omatoimisesti. Tavoitteena on niin ikään, että henkilökohtaisessa palvelussa voidaan tulevaisuudessa keskittyä enemmän erityistapauksiin.

Yrityksen digitalous –hanke

Työ- ja elinkeinoministeriö käynnisti Yrityksen digitalous -hankkeen ajalle 15.6.2021 - 31.12.2024. PRH johtaa tätä Suomen kestävä kasvun ohjelmaan kuuluvaa hanketta, jota rahoitetaan EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF). Vuoden 2021 aikana hanke organisoitiin, ohjausfoorumien toiminta vakiinnutettiin ja yhteiskehittäminen yksityisten toimijoiden kanssa käynnistettiin. Hankkeen tavoitetila ja hankesuunnitelma hyväksyttiin. Hankkeen tehtävät etenivät pääosin suunnitellun mukaisesti.

3.1.1. Sähköinen asiointi ja digikypsyys

PRH:n digitalisaation edistymistä mitataan sekä dTEM-digikypsyysindeksillä että sähköisen asiointin kattavuutta kuvaavilla mittareilla. Tavoitteena on, että sähköinen asiointi kattaa mahdollisimman suuren osan PRH:n palveluista, ja että sähköisten palvelujen käyttöaste kasvaa ja pysyy korkeana.

31.12.2021

	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2021 tulostavoite
dTEM-digikypsyys (1-5)	-	3,15	3,23	3,25
Sähköinen vireillepano (%), PRH keskimäärin	87,1	89,6	90,8	85
Patentihakemukset (%)	97,3	97,0	97,4	-
Tavaramerkkihakemukset (%)	95,4	97,6	96,7	-
Kaupparekisteri-ilmoitukset (%) *)	70,4	82,7	81,8	-
Yhdistysilmoitukset (%)	85,4	80,9	87,1	-

*) Ei sisällä tilinpäätösilmoituksia

Taulukko 1: dTEM-digikypsyys ja sähköisen vireillepanon osuus

Tavoitteeksi asetettu dTEM-digikypsyysindeksi lähes saavutettiin. Kappaleen 2 "Vai-kuttavuus" tavoitealuekohdassa 2 "Digitalisaatio ja sähköisten palvelujen koko-naisuus" on kuvattu kertomusvuoden aikana tehdyt toimenpiteet PRH:n digikypsy-yden kasvattamiseksi.

PRH:n sähköisen vireillepanon tavoite saavutettiin. Vaikka vuodelle 2021 ei asetettu enää palvelukohtaisia tavoitteita, taulukossa 1 on kuvattu myös palvelukohtaiset säh-köisen vireillepanon osuudet. Patentti- ja tavaramerkkiasioissa ollaan käytännössä saavutettu jo se sähköisen asioinnin taso, johon virasto voi omin toimin päästä. Tava-ramerkkiasioissa kaikki kotimaiset hakijat asioivat sähköisesti, sillä paperiasiointi on mahdollista vain erityisistä syistä. Ulkomaiset hakijat sekä asiamiehet, joilla ei ole mahdollisuutta tunnistaautua verkkopankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella Suomi.fi-palvelussa, voivat jättää hakemuksen paperisena tai sähköpostitse.

Yhdistysilmoituksissa sähköisen asioinnin osuuden laskua vuonna 2020 selittää uu-distettu asiointijärjestelmä, joka jouduttiin ottamaan käyttöön aiempaa järjestelmää suppeammin ominaisuuksin. Järjestelmää on sittemmin kehitetty, ja sähköisen ilmoit-tamisen osuus on alkanut kasvaa.

	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma
Osoite- ja yhteystietojen muutokset	97,0	97,7	98,3
Yksityisen elinkeinonharjoittajan perusilmoitus	91,8	94,5	96,3
Osakeyhtiön perustaminen	71,6	77,6	79,3
Asunto-osakeyhtiön perustaminen	87,6	92,6	92,6
Edustamisilmoitukset (oy)	66,9	87,4	87,4
Muut muutosilmoitukset	60,5	68,4	71,8

Taulukko 2: Sähköisen asioinnin osuus kaupparekisteriasioissa, (%)

31.12.2021

Kaupparekisterin sähköisen asioinnin osuutta nosti vuonna 2020 erityisesti edunsaajailmoitusten suuri määrä, ja vuonna 2021 näiden ilmoitusten suhteellinen osuus oli enää vähäinen. Vaikka kaupparekisterin sähköisen ilmoittamisen osuus kasvoi viime vuonnakin perustamis- ja muutosilmoituksissa, asiakkaat ovat ilman pakottavaa lain-säädäntöä siirtyneet kaupparekisterin sähköisten palvelujen käyttäjiksi verrattain hitaasti. Osakeyhtiöiden sähköisen perustamisen osuus oli viime vuonna 79,3 %.

Verkkopalvelujen tilastotietoa

Sähköisesti jätetyt hakemukset ja ilmoitukset

	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma
Kotimaiset patenttihakemukset	1 304	1 592	1 584
- osuus kaikista (%)	93	95	95
Suomessa voimaan saatetut EP-patentit	8 230	7 526	6 673
- osuus kaikista (%)	99	99	99
PCT-hakemukset	936	880	919
- osuus kaikista (%)	97	98	98
Hyödyllisyysmallihakemukset	178	177	139
- osuus kaikista (%)	57	56	54
Kotimaiset tavaramerkkihakemukset	3 033	3 534	3 331
- osuus kaikista (%)	95	98	97
Kaupparekisterin oy-perusilmoitukset	13 221	16 208	17 249
- osuus kaikista (%)	72	78	79
Kaupparekisterin muutosilmoitukset	115 638	245 424	164 840
- osuus kaikista (%)	66,9	84,2	83,4
Kaupparekisterin yeh-perusilmoitukset	19 105	18 409	18 948
- osuus kaikista (%)	92	95	96
Kaupparekisterin tilinpäätösilmoitukset			
Verohallinnosta	193 572	223 465	232 114
- osuus kaikista (%)	94	85	87
YTJ-muutosilmoitukset (yhteystiedot)	59 304	70 944	72 818
- osuus kaikista (%)	97	100	98
Yhdistysrekisteri-ilmoitukset	24 870	25 152	27 161
- osuus kaikista (%)	85	81	87

Taulukko 3: Sähköisesti jätetyt hakemukset ja ilmoitukset

Verkkosivustojen ja tietopalvelujen käyttö

	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma
Verkkosivustot			
- käyntimäärä prh.fi-sivuilla	2 300 000	3 200 000	ei saatavilla
- käyntimäärä ytj.fi-sivuilla	6 900 000	7 100 000	ei saatavilla
Avoim tieto			
- tehdyt haut	196 000 000	217 000 000	259 000 000
KitiNet			
- tehdyt haut	27 000	47 500	81 800
Tavaramerkkitietokanta			
- tehdyt haut	203 000	424 100	423 300
Mallitietokanta			
- tehdyt haut	6 400	20 400	14 900
YTJ-tietopalvelu			
- tehdyt haut	26 400 000	21 800 000	18 400 000
Virre-tietopalvelu			
- asiakashaut (maksulliset)	3 900 000	3 700 000	9 100 000
- viranomaishaut	28 800 000	44 400 000	56 600 000
Tilinpäätöstiedot			
- sovelluspalvelusta	158 000	170 000	190 000
EBR-tietopalvelu			
- Suomeen tehdyt haut	76 000	68 000	60 000

31.12.2021

Yhdistysrekisteritieto-palvelu			
- tehdyt haut	-	415 000	515 000
Tilintarkastajahaku			
- tehdyt haut	33 100	35 500	36 100

Taulukko 4: Verkkotietopalvelut

Virre-tietopalvelussa viranomaishakujen määrä on kasvanut erityisesti Suomi.fi-valtuuksien käyttöönoton vuoksi.

Sähköisten tukipalvelujen käyttö

	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma
Maksaminen verkossa			
- Paytrail-tapahtumat yhteensä	205 180	260 172	266 642
Sähköiset allekirjoitukset			
- Patenttiasiat (HST)	14 476	14 280	13 073
- Yhdistysasiat (TUPAS)	25 583	25 315	27 161
Suomi.fi-valtuutuskyselyt	-	80 000 000	78 465 901

Taulukko 5: Sähköiset tukipalvelut

3.1.2. PRH:n palvelujen kysyntä

Kaupparekisteri-ilmoitusten kokonaismäärä laski selvästi edellisvuodesta. Kaupparekisterin muutosilmoitusten määrää nosti edellisenä vuonna erityisesti edunsaajailmoitusten suuri määrä ilmoittamisen siirtymäajan päätyttyä vuoden 2020 aikana.

Tilinpäätöksiä toimitettiin edellisvuoden tapaan runsaasti. Tähän on ollut vaikuttamassa kaupparekisterin tehostunut valvontaprosessi, jonka yhtenä tavoitteena on rekisterissä olevien tilinpäätöstietojen mahdollisimman hyvä kattavuus. Vuoden 2021 lopussa rekisteriin toimitettujen tilinpäätöstietojen kattavuus oli 89,8 prosenttia.

Kansallisia patenttihakemuksia jätettiin edellisvuoden tapaan runsaasti. Kansallisten tavaramerkkien kysyntä laski hieman vuodesta 2020, mutta se oli silti toissavuotista korkeammalla tasolla.

Yhdistysasioiden, säätiöasioiden ja tilintarkastusvalvonnan ilmoitus- ja asiamäärät ovat vuositasolla suhteellisen vakiintuneita.

PRH:n palvelujen kysyntä on esitetty yksityiskohtaisesti oheisessa taulukossa.

	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma
Kansalliset patenttihakemukset	1 396	1 685	1 662
Kansainväliset patenttihakemukset			
- PCT-hakemukset (RO: Suomi vastaanot-tava viranomainen)	958	896	933
- uutuustutkimukset (PCT/ISA/FI)	485	454	382
- patentoitavuuden esitutkimukset (PCT/IPEA/FI)	57	49	42
Suomessa voimaansaattatut eurooppapatentit	8 133	7 484	6 609
Hyödyllisyysmallihakemukset	313	319	259
Kansalliset tavaramerkkihakemukset	3 179	3 620	3 331
Laajalti tunnetut tavaramerkit	1	2	3
Tavaramerkkien kansainväliset rekisteröinti-pyyntö			
- Madrid-hakemukset (alkuperämaa Suomi)	92	78	84
- Madrid-hakemukset (kohdema Suomi)	1 254	1 091	1 039

31.12.2021

Kansalliset mallioikeushakemukset	129	97	95
- joissa malleja	256	144	151
Mallien kansainväliset rekisteröinnit	26	37	25
- joissa malleja	93	68	76
Kaupparekisteri-ilmoitukset yhteensä	294 839	425 324	331 415
- uudet ilmoitukset	39 968	40 253	41 491
- muutosilmoitukset	215 780	229 281	239 462
- muut ilmoitukset	38 908	155 790	50 462
- toimitetut tilinpäätösasiakirjat	206 606	226 581	228 987
Yrityskiinnitysasiat	4 546	4 558	4 565
Säätiöasiat			
- säätiöhakemukset ja ilmoitukset	2 192	1 956	2 151
- vuosiselvitykset	2 774	2 706	2 700
Yhdistysrekisteri-ilmoitukset	28 280	30 885	30 964
Uskonnollisten yhdyskuntien ilmoitukset (sisältää seurakunnat)	191	209	224
Tilintarkastajarekisteriasiat			
- tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen hyväksymishakemukset	81	102	95
- tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen hyväksymisen lakkauttamishakemukset	110	105	123
Tilintarkastajatutkinnot			
- tutkintohakemukset	376	409	464
Tilintarkastajien valvonta			
- vireille tulleet tutkinta-asiat	52	31	88

Taulukko 6: PRH:n palvelujen kysyntä

3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

PRH:lla ei ollut siirto- ja sijoitusmenoja vuonna 2020.

4. Toiminnallinen tehokkuus

4.1. Toiminnan tuottavuus

PRH:n työn tuottavuuden laskenta perustuu hakemusten ja ilmoitusten käsittelyn tuottavuuden mittaamiseen (aikaansaadut suoritteet per henkilötyövuodet). Viraston työn tuottavuuden tunnuslukuna käytetään substanssitulosalueiden tuottavuuksien muutosten henkilötyövuosilla painotettua keskiarvoa. Muun kuin välittömään suoritettuaan osallistuvan henkilöstön työpanos otetaan huomioon tukitoimintojen välillisten tuottavuusvaikutusten kautta.

		2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma
Työn tuottavuus	Tuottavuuden muutos	- 0,4 %	+ 6,5 %	+ 0,2 %

Taulukko 7: PRH:n työn tuottavuuden keskimääräinen muutos

Vuoteen 2020 verrattuna PRH:n keskimääräinen työn tuottavuus kasvoi 0,2 prosenttia: patentti- ja tavaramerkkiasioissa tuottavuus kasvoi 3,4 prosenttia, kun yritys- ja yhteisöasioissa se laski 3,7 prosenttia. Pääasiallinen syy yritys- ja yhteisöasioiden tuottavuuden laskuun oli kaupparekisteri-ilmoitusmäärien poikkeuksellinen kasvu edellisenä vuonna, jolloin yritykset tekivät huomattavan paljon edunsaajailmoituksia ennen ilmoittamisen määräajan umpeutumista heinäkuussa 2020.

31.12.2021

Sähköisesti jätettyjen asioiden käsittely on nopeampaa kuin paperisten ilmoitusten. Työn tuottavuuden kasvuun vaikuttaa sähköisen vireillepanon lisääntymisen lisäksi jatkuva kehitystyö työprosessien sujuvoittamiseksi. Työn tuottavuutta parantavat myös henkilöstön osaamisen sekä käsittelyjärjestelmien kehittäminen.

4.2. Toiminnan taloudellisuus

PRH:n keskimääräiset yksikkökustannukset laskivat 0,9 prosenttia. Yksikkökustannusten muutos oli seurausta etenkin suoritteiden määrän kasvusta sekä kokonaiskustannusten hienoisesta laskusta.

		2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma
Taloudellisuus	Yksikkökustannusten muutos	-1,3 %	- 1,6 %	- 0,9 %

Taulukko 8: PRH:n yksikkökustannusten muutos

4.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Tulojen perintä perustuu lakiin Patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista (1032/1992, muutettu 1175/1994, 1381/1995, 75/2007) sekä työ- ja elinkeinoministeriön asetukseen Patentti- ja rekisterihallituksen maksullisista suoritteista (859/2012), joka on muutoksineen päivitetty 25.8.2014 (696/2014), 1.9.2016 (758/2016), 21.4.2017 (235/2017) 14.12.2017 (938/2017), (165/2018), 10.12. (190/2018), 1.1.2020 (1097/2019) ja 2.12.2021(1057/2021).

Kustannuslaskennan kustannuserittely perustuu Valtiokonttorin antamaan ohjeeseen VK/54895. Yhteisten kustannusten vyörytysperusteena käytetään kunkin kustannusvastaavusryhmän substanssitoiminnan htv-määrää.

PRH:n maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli kokonaisuutena 89,9 prosenttia. Kun alijäämän kattamiseksi saadut määrärahat otetaan huomioon, kokonaiskustannusvastaavuus oli 100,5 prosenttia.

Maksulliseen toimintaan saatu budjettirahoitus oli riittävä kattamaan suurimman osan syntyneistä alijäämistä. Poikkeuksena tästä olivat tilintarkastusvalvonnan kustannusvastaavuus, jonka alijäämä johtui järjestelmän kertapoistosta, ja yhdistysasioiden kustannusvastaavuus, jonka korjaamiseksi määrärahaa on vuonna 2022 korotettu 1,7 miljoonaa euroa. Yhdistysasioiden alijäämä johtuu isosta järjestelmäinvestoinnista, josta aiheutuu noin 1,5 miljoonan euron vuosipoistot.

Viraston tuotoista 89,3 prosenttia tulee PRH:ta koskevan maksuperustelain ja -asetuksen perusteella hinnoitelluista julkisoikeudellisista suoritteista ja 8,6 prosenttia liikeyrityksellisesti hinnoitelluista suoritteista. Maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista 2,1 prosenttia on yhdistysrekisterin tuloja, jotka on asetuksella säädetty alle omakustannusarvon hinnoitelluiksi suoritteiksi.

Patentit ja tavaramerkit -tulosalueen tulot pysyivät ennallaan.

Yritykset ja yhteisöt -tulosalueen tulot nousivat noin 0,7 miljoonaa euroa hyvästä kysynnästä johtuen.

Tilintarkastustoiminnan tulot pysyivät suunnilleen vuoden 2020 tasolla ja koostuivat lähinnä tutkintomaksuista.

31.12.2021

Julkisoikeudelliset suoritteet	Toteuma 1000 €	Toteuma 1000 €	Toteuma 1000 €	Budjetoitu tavoite*
	2019	2020	2021	2021
Tuotot				
Tuotot liiketaloudellisista suoritteista	0			
Tuotot julkisoikeudellisista suoritteista	46 795	47 000	47 797	46 508
Muut tuotot	512	1 129	732	1 000
TUOTOT YHTEENSÄ	47 307	48 130	48 529	47 508
Toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	75	64	52	30
Henkilöstökustannukset	20 810	21 081	21 904	21 400
Vuokrat	1 369	1 218	1 380	1 100
Palvelujen ostot	13 222	14 204	13 837	13 800
Muut erilliskustannukset	687	465	368	500
ERILLISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	36 163	37 032	37 541	36 830
KÄYTTÖJÄÄMÄ	11 144	11 098	10 992	10 678
Tukitoimintojen kustannukset	9 607	10 236	11 179	10 900
Poistot	3 618	3 491	3 905	3 500
Korot	45	0	0	
YHTEISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	13 270	13 728	15 084	14 400
KOKONAISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	49 433	50 760	52 625	51 230
Ylijäämä +, alijäämä -	-2125	-2 630	-4 096	-3 722
Kustannusvastaavuus prosentteina (%)	96	95	92	93

Taulukko 9: Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus

*) Budjettitavoite on sovitettu omakustannustason mukaiseksi, kun otetaan huomioon saatavat määrärahat.

Sisältää myös säätiöasioiden (PRH 2014/696) sekä tilintarkastusvalvonnan julkisoikeudelliset suoritteet.

Vuonna 2021 kaupparekisterin ilmoitusmäärät kasvoivat edelleen, mikä kasvatti julkisoikeudellisten tulojen kertymää noin 850 000 euroa. Perustamisilmoituksia tehtiin 1239 kpl (3,1 %) ja muutosilmoituksia 8224 kpl (5,4 %) enemmän kuin edellisenä vuonna.

Alle omakustannusarvon hinnoitellut julkisoikeudelliset suoritteet

	Toteuma 1000€	Toteuma 1000€	Toteuma 1000€	Budjetoitu tavoite*
	2019	2020	2021	2021
Tuotot				
Tuotot liiketaloudellisista suoritteista	0	0	0	0
Tuotot julkisoikeudellisista suoritteista	1 060	1 278	1 129	1 096
Muut tuotot	30	0	0	0
TUOTOT YHTEENSÄ	1 090	1 278	1 129	1 096
Toiminnan erilliskustannukset				

31.12.2021

Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	0	0	0
Henkilöstökustannukset	1 229	1 241	845	1 150
Vuokrat	95	102	113	100
Palvelujen ostot	1 527	1 592	1 108	1 400
Muut erilliskustannukset	0	0	0	0
ERILLISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	2 853	2 935	2 066	2 650
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-1 762	-1 657	-936	-1 554
Tukitoimintojen kustannukset	800	786	612	750
Poistot	110	1 312	1 275	1 100
Korot	-2	0	0	0
YHTEISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	908	2 098	1 887	1 850
KOKONAISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	3 760	5 033	3 952	4 500
Ylijäämä +, alijäämä -	-2 670	-3 755	-2 823	-3 404
Kustannusvastaavuus prosentteina (%)	29	25	29	24

Taulukko 10: Alle omakustannusarvon hinnoiteltujen suoritteiden kustannusvastaavuus

*) Kustannusvastaavuutta ei asetettu sataan prosenttiin, kun otetaan huomioon saadut määrärahat. Yhdistysrekisterin käynnissä olleen investoinnin vuoksi oli ennakoitavissa, että saatu määräraha (1 698 000 euroa) ei riitä kattamaan syntyviä kustannuksia. Sisältää ainoastaan yhdistysrekisterin julkisoikeudelliset suoritteet (PRH 696/2014).

Alle omakustannusarvon hinnoitellut suoritteet ovat yhdistysten ja uskonnollisten yhdyskuntien suoritteita, jotka voivat voimassa olevien PRH:n suoritteista annetun lain ja TEM:n antaman asetuksen nojalla olla alihinnoiteltuja yhteiskuntapoliittisista syistä. Säätiöasiat on siirretty pois omakustannushintaan hinnoiteltavista suoritteista asetusmuutoksella (PRH 696/2014).

Yhdistysrekisteritulojen lasku johtui yhdistyksen ohjatun perustamispalvelun käyttöönotosta vuoden 2021 alussa. Ohjattu perustaminen on hinnoiteltu alemmalle tasolle kuin yhdistyksen ei-ohjattu perustaminen. Uuden palvelun asiakaskysyntä on jo käyttöönottovuonna ollut poikkeuksellisen suurta. Hinnaltaan edullisempi sähköinen asiointi kasvoi myös muissa ilmoitustyypeissä, mikä pienensi osaltaan rekisterin tulokeräystä vuonna 2021.

Yhdistysasioiden kustannusvastaavuus oli 29 prosenttia. Edellisenä vuonna kustannusvastaavuus oli 25 prosenttia. Kustannusvastaavuuden nousu johtuu edellisen vuoden ison rekisteri-investoinnin päättymisestä.

Yhdistysasioiden hoitamiseen saatava määräraha on mitoitettu vain yhdistysrekisterin toimintakulujen hoitamiseen eikä siinä ole otettu huomioon investointien rahoitusta. Vuonna 2021 yhdistysasioiden hoitamiseen osoitettu lopullinen määräraha oli 1 698 000 euroa. Yhdistysrekisterin investointi on rahoitettu käytännössä siirtomäärärahoilla. Investoinnin aiheuttamien kasvavien ylläpitomenojen ja poistojen vuoksi alijäämä tulee jatkumaan vielä vuosia. Tilanteen korjaamiseksi yhdistysrekisterin määrärahaa on korotettu 1,7 miljoonaa euroa vuodelle 2022.

31.12.2021

Liiketaloudelliset suoritteet	Toteuma 1000 € 2019	Toteuma 1000 € 2020	Toteuma 1000 € 2021	Budjetoitu tavoite* 2021
Tuotot				
Tuotot liiketaloudellisista suoritteista	4 083	4 473	4 670	4 300
Tuotot julkisoikeudellisista suoritteista	0	0		0
Muut tuotot	0	0		0
TUOTOT YHTEENSÄ	4 093	4 473	4 670	4 300
Toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	1	1	0
Henkilöstökustannukset	436	543	458	520
Vuokrat	33	35	31	35
Palvelujen ostot	1 983	2 804	2 595	2 600
Muut erilliskustannukset	7	5	4	0
ERILLISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	2 460	3 389	3 089	3 155
KÄYTTÖJÄÄMÄ	1 632	1 084	1 581	1 145
Tukitoimintojen kustannukset	236	313	275	230
Poistot	333	480	515	460
Korot	0	0	0	0
YHTEISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	573	793	791	690
KOKONAISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	2 032	4 183	3 880	3 845
Ylijäämä+, alijäämä -	1 060	290	790	544
Kustannusvastaavuus prosentteina (%)	135	107	120	112

Taulukko 11. liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma

*) Budjettitavoite on asetettu katteelliseksi 112 prosenttia.

Liiketaloudelliset tulot kasvoivat noin 200 000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Kaupparekisterin liiketaloudelliset tulot kasvoivat erityisesti tietopalvelupaimintojen kysynnän ja LEI-tunnisteiden vuosimaksukertymän kasvun vuoksi noin 200 000 euroa verrattuna vuoteen 2020.

Virre-tietopalvelun poistot ja tietojärjestelmän kustannukset on kohdistettu liiketaloudellisiin suoritteisiin kyselymäärien perusteella. Muut kustannukset on eroteltu liiketaloudellisiin suoritteisiin käytetyn työ määrän perusteella. Lisäksi osa kustannuksista (esimerkiksi LEI ja EBR) on kirjattu suoraan liiketaloudellisille suoritteille.

Markkinoilla kilpailutilanteessa tapahtuvan taloudellisen toiminnan kirjanpidon eriyttämisestä ja toiminnasta laadittavasta tuloslaskelmasta on säädetty kilpailulain 30 d §:ssä (721/2019) ja se on esitettävä myös muusta maksullisesta toiminnasta poiketen tuloslaskelmamuodossa.

PRH:n kaikki liiketaloudellinen toiminta on sen luonteista, että se tapahtuu jo nyt kilpailuilla markkinoilla, tai ainakin siihen on olemassa potentiaalinen mahdollisuus.

31.12.2021

Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma	Toteuma 1000 €	Toteuma 1000 €	Toteuma 1000 €	Budjetoitu tavoite*
	2019	2020	2021	2021
Tuotot				
Kilpailullisen toiminnan tuotot	4 093	4 473	4 670	4 300
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	0	0		0
				0
TUOTOT YHTEENSÄ	4 093	4 473	4 473	4 300
KOKONAISKUSTANNUKSET				
erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	1	1	0
Henkilöstökustannukset	436	543	457	520
Vuokrat	33	35	31	35
Palvelujen ostot	1 983	2 804	2 595	2 600
Muut erilliskustannukset	7	5	4	0
ERILLISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	2 560	3 389	3 089	3 155
OSUUS YHTEISKUSTANNUK- SISTA				
Tukitoimintojen kustannukset	236	313	275	230
Poistot	333	480	515	460
Korot	3	3	0	0
muut yhteiskustannukset	0	0	0	0
YHTEISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	573	793	791	690
KOKONAISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	2 032	4 183	3 880	3 845
	1 060	290	790	544
TULOS (tuotot-kustannukset)				

Taulukko 12 kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma

Koko viraston tasolla liiketaloudellisesti hinnoitelluissa suoritteissa päästiin 120 prosentin kustannusvastaavuuteen (taulukko 11), ja 790 000 euron tulokseen (taulukko 12).

Tuotot muodostuvat lähes kokonaan Yritykset ja yhteisöt -tulosalueen tietopalvelumyynnistä sekä LEI-tunnisteiden hakemus- ja vuosimaksutuloista.

4.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

PRH:lla ei ollut yhteisrahoitteista toimintaa vuonna 2021.

5. Tuotokset ja laadunhallinta

5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukoissa 13-14 esitetään tilastot PRH:n ydinpalvelujen suoritelmääristä sekä viraston keskeisissä rekistereissä olevien tietojen määristä.

31.12.2021

	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma
Myönnetty patentit	505	602	545
Loppuunkäsittelyt kansalliset patenttihakemukset	1 414	1 452	1 552
Kansainväliset patenttiasiat			
- käsitellyt PCT-hakemukset (PCT/RO)	989	898	974
- tehdyt uutuustutkimukset (PCT/ISA)	515	441	391
- tehdyt patentoitavuuden esitutkimukset (PCT/IPEA)	55	64	40
Suomessa voimaansaattatut eurooppapatentit	8 133	7 484	6 609
Rekisteröidyt hyödyllisyysmallihakemukset	289	293	219
Loppuunkäsittelyt hyödyllisyysmallihakemukset	351	343	251
Ratkaistut kansalliset tavaramerkkihakemukset	3 234	3 580	3 441
Loppuunkäsittelyt laajalti tunnettujen merkkien hakemukset	3	1	1
Kansainväliset tavaramerkit			
- käsitellyt Madrid-hakemukset (alkuperämaa Suomi)	92	78	84
- ratkaistut Madrid-hakemukset (kohdema Suomi)	1 768	1 150	1 027
Rekisteröidyt mallit	103	87	80
Rekisteröidyt kaupparekisterin perustamisilmoitukset	40 720	39 634	41 763
Käsittelyt kaupparekisterin muutosilmoitukset	212 022	234 320	236 426
Käsittelyt edunsaajailmoitukset	22 384	128 315	36 347
Tarkastetut tilinpäätösasiakirjat	242 935	265 141	264 750
Vahvistetut yritysikiinnitykset	2 684	2 342	2 307
Säätiöasiat			
- rekisteröidyt uudet säätiöt	27	30	28
- käsitellyt säätiöiden muutosilmoitukset	1 367	1 251	1 252
- rekisteröidyt vuosiselvitykset	2 778	2 682	2 723
- säätiövalvonnan ratkaisut *)	27	29	20
Rekisteriin merkityt uudet yhdistykset	1 868	1 689	2 155
Muutokset ja purkautumiset yhdistysrekisteriin (sisältää nimenkirjoittajamuutokset)	25 790	26 914	27 412
Päätökset uskonnollisten yhdyskuntien asioissa (sisältää seurakunnat)	207	204	235
Tilintarkastajarekisteriasiat			
- tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen hyväksymiset	81	102	95
- tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen hyväksymisen lakkauttamiset	110	105	123
Tilintarkastajatutkinnot			
- päätökset tutkintohakemuksiin	376	409	464
Tilintarkastajien tutkinta-asiat ja oikaisuvaatimukset			
- esittelyt tutkinta-asioissa tilintarkastuslautakunnalle	37	14	27
- tilintarkastusvalvonnan ratkaisut tutkinta-asioissa	31	35	53
- esittelyt oikaisuvaatimusasioissa tilintarkastuslautakunnalle	26	26	25
Tilintarkastajien valvonta: laaduntarkastukset			
- tilintarkastusyhteisöjä koskevat laaduntarkastuspäätökset	3	0	6
- tilintarkastajia (henkilöt) koskevat laaduntarkastuspäätökset	137	139	174

Taulukko 13: Tilastotietoja PRH:n päätöksistä

31.12.2021

Voimassaolevat teollisoikeudet, rekistereissä olevat yhteisöt, yritysikiinnitykset ja tilintarkastusasiat

	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma
Suomeen myönnetty kansalliset patentit	6 842	6 679	6 609
Suomessa voimaan saatetut eurooppapatentit	47 659	49 219	50 370
Teollisoikeusasiamiesrekisterissä - auktorisoituja asiamiehiä	361	360	351
Hyödyllisyysmallisuoajat	2 690	2 573	2 461
Kansalliset tavaramerkit	62 803	64 214	63 336
Laajalti tunnettuja tavaramerkkejä luettelossa	78	77	73
Suomessa hyväksytyt tavaramerkkien kansainväliset rekisteröinnit	32 900	32 612	30 839
Mallirekisteröinnit	1 724	1 482	1 319
Yritykset kaupparekisterissä	616 551	623 743	641 619
Yrityskiinnitykset rekisterissä - joiden yhteispääoma (mrd. euroa)	248,5	274,0	275,9
Säätiöt	2 698	2 676	2 677
Yhdistykset	106 318	106 879	107 898
Uskonnolliset yhdyskunnat ja seurakunnat	486	493	500
Auktorisoituja tilintarkastajia	1 317	1 326	1 276
Auktorisoituja tilintarkastusyhteisöjä	71	69	69
JHTT-yhteisöjä	2	1	0
Tutkintosuorituksia tilintarkastajatutkintorekisterissä	1 332	1 663	2 027

Taulukko 14: Voimassaolevat teollisoikeudet, rekistereissä olevat yhteisöt, yritysikiinnitykset ja tilintarkastusasiat

5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Palvelukyvillä tarkoitetaan tässä viraston kykyä täyttää asiakkaiden tarpeet ja odotukset. Julkishyödykkeiden laadulla tarkoitetaan puolestaan toimintaprosessien kykyä tuottaa asiakastarpeet täyttäviä palveluja.

Tässä kappaleessa kuvataan tyytyväisyyttä PRH:n palveluihin sekä keskeisimpien palvelujen käsittelyajat. PRH:n palvelukykyä ja asiakasvaikuttavuutta kuvaavia mittareita ja tunnuslukuja ovat myös sähköisen asioinnin osuus kokonaisasiointista sekä verkkopalvelujen käyttömäärät. Nämä on kuvattu kappaleessa 3.1.1. Sähköinen asiointi ja digikypsyys.

5.2.1. Asiakastyytyväisyys

PRH mittaa palvelukykyään, palvelujensa laatua ja niiden vaikuttavuutta vuosittaisilla yleisillä asiakastyytyväisyyskyselyillä sekä kohdennetuin palvelukohtaisin kyselyin.

	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2021 tulostavoite
Asiakasarvio (1–5)	4,0	4,0	4,0	4,0

Taulukko 15: PRH:n asiakastyytyväisyyden kehitys

Vuonna 2021 asiakastyytyväisyyden kokonaisarvosana oli tavoitteen mukainen 4,0 (asteikolla 1-5). Arvosana koostui niin kutsutun yleisen asiakastyytyväisyyskyselyn väittämästä 'henkilöstön palvelutaso', palvelukohtaisten kyselyjen väittämästä 'palvelu vastasi tarpeitani' ja käyntiasiakaspalvelun laadusta annetuista arvioista.

31.12.2021

PRH:n henkilöstön asiantuntemus ja palveluhenkisyys keräsivät jälleen paljon kiitosta, vaikka Suomessa elettiin jo toista peräkkäistä poikkeusvuotta. Puhelimen, chatin ja käyntiasiakaspalvelun asiakkaat arvioivat palveluaittiutta arvosanalla 4,6 ja asiantuntemusta arvosanalla 4,6.

Valtaosa asiakkaista asioi PRH:n palveluissa digitaalisesti. Siksi sähköisten palveluiden käytettävyydellä ja asiakastarpeiden mukaisuudella on merkittävä vaikutus asiakaskokemukseen ja -tyytyväisyyteen. Palvelukohtaisilla kyselyissä asiakkaat arvioivat palvelujen helppokäyttöisyyden keskimäärin tasolle 4,0. PRH:n palvelutarjonnan hyödyllisyydestä asiakkaat antoivat niin ikään arvosanan 4,0.

Asiakkaiden erittäin hyvästä tyytyväisyydestä huolimatta myös kehitettävää riittää. Kattavat ja nykyistä helppokäyttöisemmät digitaaliset palvelut sekä selkeä ohjeistus niin palveluissa kuin verkkosivustoilla ovat edelleen asiakkaiden ykköstoiveita. Entiseen tapaan asiakkaat toivoivat myös käsittelyaikojen lyhentymistä, sen sijaan ilmoitusmaksuista ei tällä kertaa tullut juurikaan kritiikkiä.

Seuraavassa taulukossa on esitetty tiedot paikan päällä asioineiden asiakkaiden määristä sekä asiakasneuvontaan tulleista yhteydenotoista.

Asiakasyhteydenottojen määrä

	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma
Asiakaskäynnit	18 000	7 300	3 800
Asiakaspuhelut	150 000	170 000	146 000
Chat-neuvonta; keskusteluja	18 000	17 900	11 300
Chatbot-keskusteluja			
- suomeksi	-	-	3 100
- englanniksi	2 790	1 778	1 238
Sähköpostineuvonta			
- kaupparekisteriasiat	14 500	18 600	18 000
- yhdistys- ja säätiöasiat	4 100	5 200	4 500
Asiakaspalautteet (prh.fi-palautelomake)	691	647	544

Taulukko 16: Asiakasyhteydenotot

PRH:n käyntiasiakaspalvelun asiakasmäärä vähentyi voimakkaasti edelleen, sillä koronapandemian vuoksi palvelua voitiin pitää avoinna vain lyhennetyin aukioloajoin tai se oli kokonaan suljettuna. Vuoden 2021 aikana valmisteltiin myös ajanvarauksen käyttöönottoa käyntiasiakkaille.

Asiakaspalveluun tulevista yhteydenotoista suurin osa liittyy kaupparekisteriasioihin, useimmiten yritysten ja asunto-osakeyhtiöiden kaupparekisteri-ilmoitusten neuvontaan sekä tiedusteluihin keskeneräisten ilmoitusten käsittelyn kestosta. Useat poisto- ja muut valvontamenettelyt aiheuttivat myös runsaasti yhteydenottoja asiakaspalveluun.

5.2.2. Palvelujen käsittelyajat ja palveluvaste

Ilmoitus- ja hakemuskäsittelyn nopeus on merkittävä ulkoisen palvelutason ja siten myös asiakasvaikuttavuuden kuvaaja. Tätä mitataan avainsuoritteiden keskimääräisenä käsittelyaikana (mediaani) ilmoituksen tai hakemuksen saapumisesta loppuun käsitelty -vaiheeseen.

31.12.2021

	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma
Patenttiasiat			
- kansalliset hakemukset (v)	2,3	2,3	2,2
- kansallisen hakemuksen 1. tekninen välipäätös (%)	97,9	98,4	97,8
- PCT-tutkimukset annetuissa määrärajoissa (%)	83,9	85,6	76,2
Tavaramerkkiasiat			
- kansalliset hakemukset (kk)	1,1	1,0	1,0
- kansainväliset hakemukset, kohdamaa Suomi (kk)	2,5	0,6	0,6
Kaupparekisteriasiat			
- sähköiset perustamisilmoitukset (pv)	4,2	6,5	4,1
- sähköiset edustamisilmoitukset (pv)	0,8	1,1	0,9
Yhdistysasiat			
- sähköiset perustamisilmoitukset (pv)	35	58	5
Asiakaspalvelu			
- asiakaspuhelujen palveluaste (%)	83,0	74,4	72,2

Taulukko 17: Keskeisimpien palvelujen käsittelyaikojen ja palveluvasteen kehitys

Patenttiasioissa mahdollisimman lyhyt käsittelyaika ei ole tavoiteltava asia eikä asiakkaisiin sitä odota. Nopeaa patenttitutkimuskäsittelyä tarvitseville asiakkaille on toteutettu nopeutettu käsittely, jolle on oma käsittelyaikatavoite sekä asiakaslupaus. Patenttiasiaakkaille merkityksellisiä ovat laadukas tutkimus sekä tieto siitä, milloin PRH:n tekemä tutkimus valmistuu. Tavoiteaika ensimmäiselle tekniselle välipäätökselle on kahdeksan kuukautta. Tämä tavoite saavutettiin viime vuonna 98-prosenttisesti.

Yhdistysilmoitusten käsittelyä hidasti edellisvuonna käyttöön otettu asiointi- ja käsittelyjärjestelmä, joka jouduttiin ottamaan käyttöön selvästi aiempaa järjestelmää suppeammin ominaisuuksin. Kuluneen vuoden aikana järjestelmää kehitettiin ja käsittelyajat lyhenivät reilusti käsittelyjonojen lyhenemisen myötä.

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelyajat ovat pääsääntöisesti jatkuvasti lyhentyneet, minkä ansiosta käsittelyssä olevien asioiden määrät ja asiakkaiden odotusajat ovat niin ikään lyhentyneet. Keskeisimmät tekijät käsittelyaikojen lyhentymiselle ovat samat kuin työn tuottavuuden kasvulle eli käsittelyprosessien jatkuva parantaminen, henkilöstön osaamisen sekä tietojärjestelmien kehittäminen. Sähköisinä jätetyt ilmoitukset ja hakemukset ovat nopeampia käsitellä sekä myös virheettömämpiä kuin paperiset.

Asiakaspalvelupuheluihin vastaamisen palveluaste on kahden viime vuoden aikana ollut aiempaa matalammalla tasolla. Tähän ovat vaikuttaneet monet asiat, kuten pidentyneet puhelujen kestot, henkilöstöresurssit, käsittelyaikoihin ja lisääntyneisiin valvontatoimenpiteisiin liittyneet tiedustelut sekä rajoitetusti avoimena olleesta käyntiasiakaspalvelusta puhelinpalveluun siirtyneet ulkomaalaistaustaiset asiakkaat.

5.2.3. Kaupparekisterin tilinpäätöstietojen kattavuus

Yhteiskunnan ja yritysten tilinpäätöstietoja tarvitsevien etu on, että kaupparekisterin tilinpäätöstiedot ovat rekisterissä mahdollisimman kattavasti. Vaikka tilinpäätöstietojen toimittaminen kaupparekisteriin on yrityksille lakisääteistä, kaikki yritykset eivät tätä velvollisuuttaan täytä. PRH on aktiivisilla valvontatoimillaan parantanut rekisterissä olevien tilinpäätöstietojen kattavuutta.

Näitä ovat erityisesti aktiivinen tiedottaminen, muistutusviestit ennen tilinpäätöksen toimittamisvelvollisuuden umpeutumista sekä tilinpäätösten periminen uhkasakko- sekä rekisteripoiston uhalla.

31.12.2021

	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma
Kaupparekisteri			
- tilinpäätöstietojen kattavuus (%)	78,7	83,6	89,8

Taulukko 18: Tilinpäätöstietojen kattavuus kaupparekisterissä

5.2.4. Laadunhallinta

Toiminnan laadun arvioinnit ja laatujärjestelmät tukevat tavoitteiden mukaisten tulosten saavuttamista. PRH:n toimintaa on 2000-luvulla kehitetty laatupalkintomalleihin perustuvilla arviointimenetelmillä.

Patentit ja tavaramerkit -tulosalueella on sitouduttu ISO 9001 -sertifikaatin voimassa pitämiseen, mikä edellyttää laadunhallintajärjestelmän ylläpitämistä ja toiminnan jatkuvaa kehittämistä. Toimintaa arvioidaan vuosittaisilla sisäisillä ja ulkoisilla auditoinneilla. Auditointien kehittämissuosituksia ja niiden tarkastelu ovat keskeinen osa toiminnan kehittämisprosessia.

Yritykset ja yhteisöt -tulosalue on viime vuosien aikana aktivoinut valvontatyötään, jonka tavoitteena on parantaa rekisteritietojen kattavuutta ja ajantasaisuutta. Parempaan tietojen kattavuuteen ja ajantasaisuuteen pyritään muun muassa säännöllisillä tilinpäätösten toimittamiseen sekä puuttuvien hallitustietojen ilmoittamiseen kehottavilla asiakaskirjeillä ja viime kädessä velvollisuutensa laiminlyöneiden yritysten poistamisella rekisteristä.

Yritysten edustajatietojen ajantasaisuutta ovat parantaneet PRH:n valvontatoimien lisäksi muut toimenpiteet, erityisesti ASREK-hanke ja Katso-tunnisteen korvaaminen uudella sähköisellä tunnistamiskäytännöllä. Ne molemmat edellyttävät, että palveluissa asioivan yrityksen edustajatiedot ovat kaupparekisterissä ajan tasalla. Myös tietosuoja-asetuksen voimaantulon johdosta tehdyt toimenpiteet, kuten oman eron ilmoittamisen maksuttomuus, ovat parantaneet tietojen ajantasaisuutta. Ajantasaisuuden parantaminen edelleen edellyttää lisäksi lainsäädännöllisiä uudistuksia, erityisesti säännöllisen tietojen tarkistamisvelvollisuuden säätämistä rekisteröidyille yrityksille ja yhteisöille.

PRH osallistuu ja valmistautuu kaupparekisterilain uudistukseen, jonka tavoitteena on rekisterin ajantasaisuuden, kattavuuden ja tietojen oikeellisuuden parantaminen toteuttamalla muun muassa tiettyjen ilmoitusten automaattirekisteröinti ja siirtyminen kokonaan sähköiseen asiointiin.

PRH:n laadunhallintaan liittyvien arviointien tuloksia on käsitelty kappaleessa 9 Arviointien tulokset.

31.12.2021

6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilöstön vuosittaisen tyytyväisyyskyselyn vastausprosentti (74 %) oli aiempien vuosien tapaan korkea. Kokonaistyytyväisyys nousi edelleen ja saavutti PRH:ssa kaikkien aikojen parhaan arvion. Kun pyörityssäännöt otetaan huomioon, kokonaisluku pysyi edellisvuoteen verrattuna samana (4,0). Tulostavoitteeksi asetettu 3,9 ylitettiin.

Kyselyssä on kahdeksan eri pääindeksiä, ja tulokset paranivat niissä kaikissa. Edellisvuoden tavoin vahvuuksia olivat muun muassa toimintakulttuuri, työn sisältö ja vaikutusmahdollisuudet sekä työnantajakuva ja arvot. Keskiarvo 4,5 ylittyi neljässä eri kysymyksessä, jotka olivat työn tavoitteiden tunteminen, oikeudenmukainen kohtelu työkavereiden sekä esihenkilöiden taholta sekä sukupuolten välinen tasa-arvo.

Koronan aiheuttama poikkeustila siirsi lähes koko henkilöstön etätöihin maaliskuun puolivälissä 2020, ja suurimmalla osalla etätö oli pääasiallinen työmuoto myös vuonna 2021. Tyytyväisyys työtiloihin ja tulokselliseen työskentelyyn oli noussut jo edellisenä vuonna ja se nousi vuonna 2021 edelleen merkittävästi.

Lisääntyneen etätöön koettiin jopa aikaisempaa vahvemmin parantavan työhyvinvointia. Suurin osa vastaajista, 58,2 prosenttia, halusi tulevaisuudessa tehdä enemmän etätöitä kuin ennen koronaa. Työhyvinvointi etätöissä kuitenkin myös jakoi mielipiteitä, ja osa henkilöstöstä kaipasi enemmän yhteisöllisyyttä ja kasvokkaista vuorovaikutusta.

Vastaajat antoivat edellisvuosien tapaan matalimmat arvosanat palkkaukseen liittyvissä väittämässä. Toisaalta palkkausindeksin arvosana nousi eniten kyselyn seitsemään muuhun pääindeksiin verrattuna.

Vuoden 2021 aikana tehtiin varsinaisen työhyvinvointikyselyn lisäksi kolme nk. minikyselyä. Minikyselyssä on seitsemän kysymystä, joista kuusi on samoja kuin varsinaisessa tyytyväisyyskyselyssä. Tavoitteena on pitää yllä työhyvinvointiasioita ja niihin liittyvää keskustelua eri tasoilla koko vuoden ajan. Tällä tavoin voidaan havaita ja tukea nykyistä ennakkodummin työkykyyn vaikuttavia tekijöitä myös tiimitasolla.

Kyselyiden tuloksia käsitellään tiimien ja tulosalueiden lisäksi myös PRH:n johtoryhmässä, työhyvinvointiryhmässä, työsuojelutoimikunnassa sekä yhteistyötoimikunnassa. Työhyvinvoinnin seurannassa on mukana myös muita asiaan liittyviä tunnuslukuja.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen (VMBaro)

	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2021 tulostavoite
Tyytyväisyys, (1-5)	3,9	4,0	4,0	3,9
Työhyvinvointi, (4-10)	8,1	8,3	8,5	8,3

Taulukko 19: Henkisten voimavarojen hallinnan ja kehittämisen tunnusluvut

Rekrytointien määrä nousi vuonna 2021 merkittävästi. Pelkästään ulkoisissa hauissa julkaistiin vuoden aikana 61 eri tehtävää. Luvussa eivät ole mukana korkeakouluharjoittelijat, joita palkataan ulkoisen haun kautta vuosittain noin 20.

Yleisen trendin mukaisesti myös PRH:een on joihinkin tehtäviin ollut haasteita saada tarpeeksi päteviä hakijoita, vaikka kaikkiaan hakemuskäärien mukaan arvioituna PRH on edelleen haluttu työnantaja. Hakemuksia saatiin vuonna 2021 yli 2 300.

31.12.2021

Henkilöstön vaihtuvuus jatkuu vilkkaana myös tulevina vuosina, joten osaavan henkilöstön saamiseksi myönteisen työnantajakuvaan ylläpitämiseen ja parantamiseen pitää edelleen kiinnittää huomiota.

Vuonna 2021 tarkasteltiin yhä monimuotoisemmaksi muuttuvan työnteon periaatteita ja ohjeistuksia. Samalla otettiin huomioon koronan jälkeinen aika. Tukemalla toimivia ja joustavia työn edellytyksiä PRH haluaa vaikuttaa paitsi työnantajakuvaan ja henkilöstön saatavuuteen myös nykyisen henkilöstön työhyvinvointiin ja tuottavuuden kasvattamiseen.

PRH:ssa käynnistettiin viime syksynä kaksivuotinen työkuulttuurin ja työyhteisöviestinnän kehittämishanke, joka keskittyy työkuulttuurin, toimintatapojen ja sisäisen viestinnän kohentamiseen. Painopisteitä ovat muun muassa yhteisöllisyyden lisääminen, tulosalueiden välisen viestinnän sujuvoittaminen sekä viestintätyökalujen ja -kanavien toimivuuden varmistaminen.

Vuoden 2021 aikana hyödynnettiin Osaava-järjestelmää suorituksen ja osaamisen johtamisen prosesseissa. Osaava tukee valmentavan työotteen ja palautteenannon kulttuuria sekä mahdollistaa strategiasta henkilötasolle johdettujen tavoitteiden asettamisen sekä toimeenpanon seurannan. Vuoden 2021 aikana kolme tulosaluetta otti Osaavan tavoitekirjaston koekäyttöön PRH:n sisäisten tulostavoitteiden kytkemiseksi yksilön tavoitteisiin. Tavoitekirjasto todettiin toimivaksi työkaluksi myös tähän tarkoitukseen.

Tavoite-, kehitys- ja valmennuskeskustelujen vakiintuneen käytön lisäksi Osaava otettiin koekäyttöön myös osaamisen määrittelyssä sekä osaamiskartoituksissa. Osaamisen johtamisen prosesseissa Osaavaa hyödynnetään aktiivisesti, ja sen käyttöä laajennetaan edelleen vuonna 2022. Tavoitteena on myös jatkaa jo aloitettua viraston strategisen osaamisen kehittämiseen liittyvää työtä.

Vuonna 2021 kaikki sisäiset koulutukset ja henkilöstölle suunnatut infotilaisuudet toteutettiin koronan vuoksi etänä. Verkkokoulutuksia kehitettiin kiinnittämällä erityistä huomiota osallistavien koulutusmenetelmien käyttöön. Miltei koko henkilöstön lähes täydellinen etätyöskentely korosti tietoturvan ja -suojan osaamisen merkitystä, mikä otettiin huomioon myös vuoden aikana järjestetyissä koulutuksissa.

31.12.2021

	2019			2020			2021		
<i>Henkilöstöresurssit</i>	PRH	Nai- set	Mie- het	PRH	Nai- set	Mie- het	PRH	Nai- set	Mie- het
Henkilöstön lkm (n/m)	422	248	174	424	245	179	426	241	185
Henkilöstön lkm:n vuosimuutos %	1,7	1,2	2,4	0,5	-1,2	2,9	0,5	-1,6	3,4
Henkilötyövuodet	415,2			411,4			418,6		
Keski-ikä (n/m)	47,8	48,4	47	48,1	48,6	47,5	48,7	49,3	47,9
Ikäjakautuma									
-24	13			9			7		
25-34	54			56			52		
35-44	92			87			86		
45-54	126			130			137		
55-64	128			132			134		
65-	9			10			10		
Koulutustaso, indeksiluku (n/m)	5,8	5,3	6,5	6	5,5	6,7	6,0	5,6	6,7
Vakinaiset (n/m)	378	224	154	389	224	165	387	215	172
Vakinaiset, prosenttiosuus (n/m)	89,6	90,3	88,5	91,7	91,4	92,2	90,8	89,2	93,0
Määräaikaiset (n/m)	44	24	20	35	21	14	39	26	13
Määräaikaiset, prosenttiosuus (n/m)	10,4	9,7	11,5	8,3	8,6	7,8	9,2	10,8	7,0
Kokoaikaiset (n/m)	399	232	167	391	223	168	393	216	177
Kokoaikaiset, prosenttiosuus (n/m)	94,5	93,5	96,0	92,2	91,0	93,9	92,3	89,6	95,7
Osa-aikaiset (n/m)	23	16	7	33	22	11	33	25	8
Osa-aikaiset, prosenttiosuus (n/m)	5,5	6,5	4,0	7,8	9,0	6,1	7,7	10,4	4,3
<i>Työvoimakustannukset</i>									
Säännöllisenä työaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta %	79,3			81,1			80,2		
Kokonaistyyövoimakustannukset, €/vuosi	28 099 675			28 547 210			29 784 470		
Tehdyn työajan palkat €/vuosi	18 565 413			18 860 483			19 714 349		
Tehdyn työajan palkkojen prosenttiosuus palkkasummasta	78,8			78,7			78,2		
Välilliset työvoimakustannukset	9 533 455			9 685 908			10 080 412		
Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista	51,3			51,4			51,2		
<i>Työhyvinvointi</i>									
Työtyytyväisyysindeksi (n/m)	3,9	3,8	4,0	4,0	3,9	4,1	4,0	3,9	4,2
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen, % henkilöstöstä	0,0			0,0			0,0		
Sairauspoissaolot pv/htv	9,3			7,0			5,0		
Työterveyshuolto €/htv	673,4			620,8			548,9		
Työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen	365,4			124,6			170,2		
<i>Osaaminen</i>									
koulutus ja kehittäminen, työpäivää/htv	4,4			3,2			3,0		
koulutus ja kehittäminen, €/htv	811,5			730			599,2		

Taulukko 20: Tunnuslukuja henkilöstöstä, työhyvinvoinnista sekä osaamisesta. Lähde: Tahti-järjestelmä

31.12.2021

7. Tilinpäätösanalyysi

Tuloksellisuuden kuvaus osoittaa, että PRH saavutti hyvin työ- ja elinkeinoministeriön ja PRH:n välisessä tulossopimuksessa vuodelle 2021 sovitut taloudelliset tavoitteet.

7.1. Rahoituksen rakenne

PRH on nettobudjetoitu virasto. Toimintavuonna liitteen 2 ”Nettoutetut tulot ja menot” mukaiset tulot olivat yhteensä 54 395 865,58 euroa ja menot 54 166 977,21 euroa.

PRH:n normaalin kehysbudjetin suuruinen määräraha (1 698 000 euroa) on tarkoitettu kattamaan yhdistysten ja uskonnollisten yhdyskuntien asioiden käsittelystä koituvat menot, koska niiden suoritteet on hinnoiteltu yhteiskuntapoliittisista syistä alle omakustannusarvon. Lisäksi määrärahoja saatiin säätiövalvontaan 650 000 euroa, tietoluovutusten kompensatioita 214 000 euroa, teollisoikeusrekisterin ylläpitoon 80 000 euroa sekä tekijänoikeuksien yhteishallinnoinnin valvontaan 120 000 euroa.

Määrärahana oli käytössä myös tilintarkastusvalvonnan kattamiseen saatu 2 260 000 euroa.

Lisäksi määrärahoina saatiin YTJ:n sähköisen asiointipalvelun ylläpitoon 1 000 000 euroa siirtona Verohallinnolta sekä lisätalousarviossa 1 000 000 euroa YTJ:n ylläpitoon ja 400 000 euroa harmaan talouden torjuntaan. Vuokratkompensaatiota saatiin 35 000 euroa.

Talousarvion toteutuminen

Nettobudjetoidut määrärahat

Vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa PRH:lle myönnettiin 9 157 000 euron kolmivuotinen määräraha, jota muutettiin vuoden viimeisessä lisätalousarviossa siten, että yhtenäispatentin voimaantuloon varattu kompensatio poistettiin alkuperäisestä määrarahasta.

Lisätalousarviossa saatiin lisäksi erilliselle momentille Yrityksen digitalous (RTE) – hankkeeseen 1 260 000 euroa.

Lopullinen vuoden 2021 määräraha momentilla 32.01.07 oli siten 6 457 000 euroa. Vuonna 2021 oli lisäksi käytössä siirtomäärärahoina vuodelta 2020 siirtynyt 7 272 000 euroa ja 5 243 000 000 euroa vuodelta 2019. Vuonna 2021 oli siten käytettävissä määrärahoja yhteensä 18 972 000 euroa.

Vuodelle 2022 siirrettiin siirtomäärärahaksi vuoden 2021 käyttämätön siirtomääräraha 6 457 000 euroa ja koko vuoden 2020 määräraha 7 272 000 euroa eli yhteensä 13 729 000 euroa.

Bruttobudjetoidut määrärahat

TEM:n hallinnonalan tuottavuusmäärärahaa (32.01.21) ja työllisyysmäärärahoja ei ollut käytössä vuonna 2021.

Bruttobudjetoiduista tuloarviotileistä oli käytössä arvonlisäverojen tulotili. Vuoden aikana tilille kirjattiin liikeloudellisten suoritteiden myynnin laskutuksen yhteydessä perittyjä arvonlisäveroja yhteensä 1 026 000 euroa. Suoritteiden myynnistä perityt arvonlisäverotilitykset kasvoivat 31 000 euroa sen vuoksi, että liikeloudellisten suoritteiden myynti kasvoi noin 200 000 euroa.

Hallinnonalan arvonlisäveromenojen tilille kirjattiin ostojen arvonlisäveroja yhteensä 5 250 817 euroa.

31.12.2021

7.2. Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelman toiminnan tuotot olivat yhteensä 54 385 055 euroa. Tuotot koostuivat lähes kokonaan maksullisen toiminnan tuotoista, joita oli 53 608 079 euroa, sekä muista toiminnan tuotoista, joita oli noin 776 976 euroa. Tuotot nousivat edellisestä vuodesta 344 000 euroa.

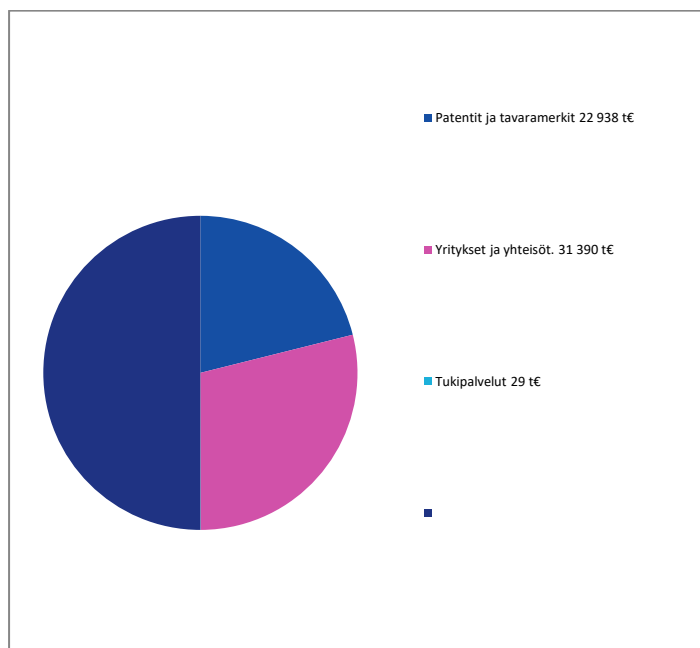
Euromääräisesti eniten tuotot nousivat Yritykset ja yhteisöt -tulosalueella, missä tuottojen kasvu johtui lähinnä kaupparekisterin ilmoitusmäärien kasvusta.

Patentit ja tavaramerkit tulosalueella tuotot pysyivät edellisvuoden tasolla.

Kuvasta 1 selviää tuottojen jakautuminen tulosalueittain. Alla olevassa taulukossa (taulukko 19) näkyvät tuotot tulosalueittain vuosina 2019–2021 sekä tuottojen muutosprosentti vuodesta 2020 vuoteen 2021.

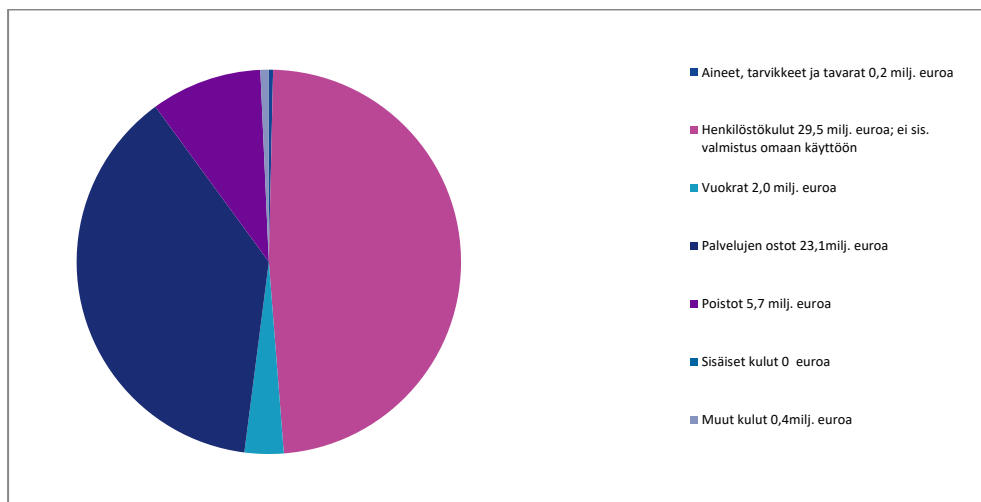
Tulosalue 1000€	2019	2020	2021	Muutos ed. vuodesta
Patentit ja tavaramerkit	22 877	22 954	22 938	-0,1
Yritykset ja yhteisöt	29 614	30 926	31 390	1,5
Yhteiset palvelut	49	97	29	-70,1
Yhteensä	52 540	53 977	54 357	

Taulukko 21: Toiminnan tulot tulosalueittain (tuhatta euroa)

Kuva 1 Tuottojen jakautuminen tulosalueittain vuonna 2021

31.12.2021

Kuva 2: Kulurakenne 2021

Kokonaiskulut nousivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 0,6 miljoonaa euroa.

Toiminnan kokonaiskulut tuotto- ja kululaskelmalla kasvoivat noin yhden prosentin ja olivat toimintavuoden aikana yhteensä 60,6 miljoonaa euroa (kuva 2).

Suurin kuluerä, henkilöstökulut, oli 29,5 miljoonaa euroa eli 48,7 prosenttia (vuonna 2020: 48,1 prosenttia) kokonaiskuluista. Henkilöstökulut kasvoivat 650 000 euroa. Henkilöstön määrä kasvoi noin 6 henkilötyövuodella vuoden 2021 aikana.

Palvelujen ostot kasvoivat vain noin 0,2 miljoonaa euroa, mutta on huomattava, että palvelujen ostojen kasvu on aikaisempina vuosina ollut erittäin nopeaa.

Poistoihin kirjautui noin 5,7 miljoonaa euroa. Poistot nousisivat noin 0,4 miljoonaa euroa, koska vuoden aikana ei juurikaan aktivoitu menossa olevia investointeja.

Aineisiin, tarvikkeisiin, tavaroihin ja muihin kuluihin käytettiin 216 000 euroa, joka on suunnilleen edellisen vuoden tasolla.

Vuokramenot nousivat noin 200 000 euroa, joka vastaa suunnilleen edellisenä vuonna Senaatilta saatuja vuokranalennuksia

Jäämä I oli noin -6 300 000 euroa negatiivinen.

Tuotot ja kulut veroista ja pakollisista maksuista koostuivat perityistä ja suoritetuista arvonlisäveroista sekä edelleen tilitetyistä veroluonteisista maksuista.

Vuonna 2021 perityt arvonlisäverot pysyivät suunnilleen samalla tasolla kuin edellisenä vuonna, mutta suoritettavat arvonlisäverot pienentyivät n. 450 000 euroa.

Edelleen tilitettävät kerätyt veroluonteiset maksut pienentyivät noin 420 000 euroa lähinnä siksi, että vuonna 2020 tilitettiin noin 600 000 euroa vuodelta 2019 siirtyneitä maksuja.

Tilikauden kulujäämä oli -7 200 000 euroa negatiivinen ja suunnilleen samalla tasolla kuin edellisenä vuonna.

31.12.2021

Tase

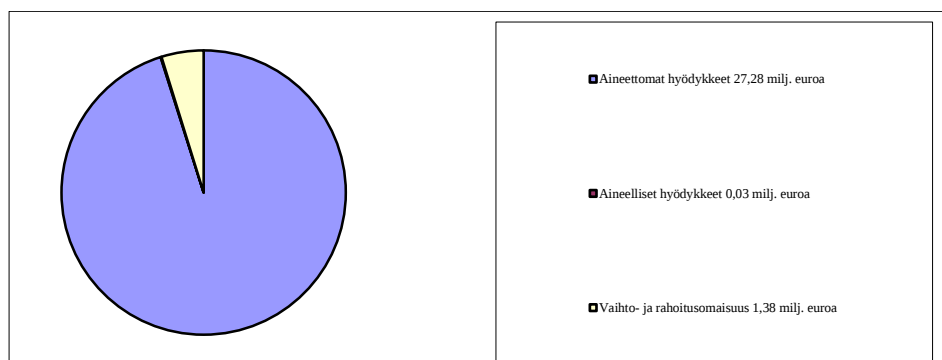
Taseen loppusumma 31.12.2021 oli 28,7 miljoonaa euroa. Taseen loppusumma laski noin 800 000 euroa, koska aineettomien hyödykkeiden tasearvo pieneni vastaavalla summalla.

Taseen vastaavaa-puoli muodostuu lähes kokonaan PRH:n tietojärjestelmien aktivoituista sekä keskeneräisistä ICT-ohjelmistoista (kuva 3).

Taseen vastaavaa-puolella aineettomat hyödykkeet muodostavat suurimman osan (95 %) taseen kokonaisarvosta, yhteensä noin 27,3 miljoonaa euroa. Keskeneräisten investointien arvo nousi noin 4,5 miljoonaa euroa seuraavien investointien vuoksi: patentin tietojärjestelmän uudistaminen ja maksamisratkaisu 1,6 miljoonaa euroa, kaupparekisterin tietokantajärjestelmän kehittäminen 1,5 miljoonaa euroa, kaupparekisterin tietosuojan kehittäminen 0,7 miljoonaa euroa, edunsaajarekisterin päivitys 230 000 euroa ja PRH:n yhteisen tilauksenhallintajärjestelmän kehittäminen 350 000 euroa.

Käyttöomaisuusinvestointeihin käytettiin vuoden aikana yhteensä noin 4,7 miljoonaa euroa lähinnä tietojärjestelmiin. Investointien määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna 0,8 miljoonalla eurolla.

Vaihto- ja rahoitusomaisuuteen kuuluvat lyhytaikaiset saamiset pysyivät edellisen vuoden tasolla.

Kuva 3: PRH:n omaisuuserät 2021

Taseen vastattavaa-puolelle kuuluvat valtion oma pääoma sekä edellisten tilikausien pääoman muutokset PRH:n osalta, yhteensä 11,9 miljoonaa euroa.

Lyhytaikaiset velat, yhteensä 16,7 miljoonaa euroa kasvoivat 1,6 miljoonaa euroa lähinnä vuoden vaihteessa maksamatta olevien ostovelkojen vuoksi (+1,4 milj.€).

8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Patentti- ja rekisterihallituksen johdon sisäisen valvonnan tilan arviointi- ja vahvistuslausuma perustuu talousarvioasetuksen 65 §:n ja 69 §:n säädöksiin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Viraston johdon sisäisen valvonnan lausuma koskee viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa ja sisäiselle valvonnalle sekä riskienhallinnalle talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädettyjä tavoitteita talouden ja toiminnan laillisuudesta ja tuloksellisuudesta, hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamista, johtamista sekä

31.12.2021

ulkoisen ohjauksen edellyttämistä oikeista ja riittävästä tiedoista viraston taloudesta ja toiminnasta.

Arviointikehikkona käytettiin valtion talousarviosta annetun lain 24 f §:n nojalla valtionvarain controller-toiminnon suosittellemaa, neuvottelukunnan ja sen jaoston valmistelemaan aineistoa (Sisäisen valvonnan arviointikehikko, 14.5.2018).

Patentti- ja rekisterihallituksen johdon sisäisen valvonnan tilan arviointi tehtiin ylimmän johdon itsearviona ja sen käsittelyyn osallistuivat PRH:n johdon työvaliokunnan jäsenet.

Patentti- ja rekisterihallituksen sisäisen valvonnan menettelyt ovat sen talouden ja toiminnan laajuuteen sekä sisältöön nähden pääosin asianmukaiset.

Sisäisen valvonnan arvioinnin sekä toteutetun sisäisen tarkastuksen työn kautta tunnistettiin seuraavia kehittämiskohteita:

- Yhtenäisen ja kokonaisvaltaisen riskienhallintajärjestelmän luomista ja jalkauttamista PRH:n eri toimintoihin ja kaikille organisaatiotasolle jatketaan suunnitelman mukaisesti.
- Sisäisen valvonnan ohjausympäristöön liittyvien menettelyjen, prosessien ja rakenteiden ajantasaisuus varmistetaan

PRH jatkaa näiden ja muiden arviointikehikossa sekä sisäisen tarkastuksen yhteydessä tunnistettujen kehittämiskohteiden toimenpiteiden tarkempaa määrittämistä ja toteuttamista vuonna 2022.

9. Arviointien tulokset

PRH:n sähköisille palveluille, niiden muutoksille sekä tiedontarjonnan rajapintaratkaisuille tehdään ulkoinen tietoturva-auditointi aina ennen käyttöönottoa. Vuoden mittaan näitä tehtiin useita.

Kaikille uusille ja päivitetyille sähköisille asiointi- ja tietopalveluille sekä verkkosivustoille tehtiin saavutettavuusauditoinnit. Tarvittavat saavutettavuuskorjaukset joko tehtiin kertomusvuoden aikana tai ne aikataulutettiin lähivuosille.

Patentit ja tavaramerkit -tulosalueella (PTM) tehdään sisäisiä ja ulkoisia auditointeja auditointien vuosisuunnitelman mukaisesti. PTM:n työvaliokunta käsittelee arviointiraporteissa esitetyt kehittämissuosituksot ja päättää tarvittavista toimenpiteistä osana normaalia prosessien kehittämistä. Johdon katselmuksissa seurataan toimenpiteiden toteutusta.

Vuonna 2021 tehtiin PTM:n laadunhallintajärjestelmän ulkoinen seuranta-arviointi. Arvioinnissa ei todettu poikkeamia. Näin ollen PTM:n laadunhallintajärjestelmälle myönnetyn ISO 9001 -sertifikaatin voimassaoloa jatkettiin. Sisäisten auditointien kohteina olivat hyödyllisyysmallihakemusten käsittely ja osaamisen hallinta.

Patentit ja tavaramerkit -tulosalueella on sitouduttu ISO 9001 -sertifikaatin voimassa pitämiseen, mikä edellyttää laadunhallintajärjestelmän ylläpitämistä ja toiminnan jatkuvaa kehittämistä. Toimintaa arvioidaan vuosittaisilla sisäisillä ja ulkoisilla auditoinneilla. Auditointien kehittämissuosituksot ja niiden tarkastelu ovat keskeinen osa toiminnan kehittämisprosessia.

31.12.2021

10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Patentti- ja rekisterihallituksessa ei ole havaittu taloudenhoitoon liittyviä väärinkäytöksiä tai rikoksia toimintavuoden aikana.

31.12.2020

11. Talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2021	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot		4 657 198,94	4 266 399	4 266 399,25	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	994 417,09	1 026 945	1 026 945,37	0,00	100
11.19.09.	Muut verotulot	3 662 781,85	3 239 454	3 239 453,88	0,00	100
12. Sekalaiset tulot		63 555,81	27 718	27 718,30	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	63 555,81	27 718	27 718,30	0,00	100
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset			270	270,00	0,00	100
13.03.01.	Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot		270	270,00	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		4 720 754,75	4 294 388	4 294 387,55	0,00	100

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio -Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala		12 384 110,37	12 967 317	5 357 589,17	7 380 839,39	12 738 428,56	228 888,37	12 515 000,00	20 231 500,00	5 349 772,24	14 652 839,39
32.01.07.	Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (nettob) (S3)	6 569 937,95	6 456 000	-228 888,37	6 456 000,00	6 227 111,63	228 888,37	7 272 000,00	13 728 000,00	-228 888,37	13 728 000,00
32.01.10.	Digitalisaation kehittäminen (S3)		1 260 500	335 660,61	924 839,39	1 260 500,00	0,00		1 260 500,00	335 660,61	924 839,39
	32.01.10.3. Reaaliaikatalous-hanke (EK) (varattu)		460 500	103 432,25	357 067,75	460 500,00	0,00		460 500,00	103 432,25	357 067,75

31.12.2021

	32.01.10.4. Edunsaajarekisteri (EK) (varattu)		800 000	232 228,36	567 771,64	800 000,00	0,00		800 000,00	232 228,36	567 771,64
32.01.29.	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonnäkövero- menot (A)	5 699 172,42	5 250 817	5 250 816,93		5 250 816,93	0,00				
32.01.95.	Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (A)	115 000,00									
32.40.03.	Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (netto) (S3)							5 243 000,00	5 243 000,00	5 243 000,00	0,00
Määrärahatilit yhteensä		12 384 110,37	12 967 317	5 357 589,17	7 380 839,39	12 738 428,56	228 888,37	12 515 000,00	20 231 500,00	5 349 772,24	14 652 839,39

31.12.2020

12. Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2021-31.12.2021		1.1.2020-31.12.2020	
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	215 938,04		183 866,67	
Henkilöstökulut	29 531 480,24		28 880 986,14	
Vuokrat	2 002 906,97		1 791 753,20	
Palvelujen ostot	23 130 198,10		23 341 203,09	
Muut kulut	432 158,96		582 070,43	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-363 365,26		1 062,00	
Poistot	<u>5 699 220,18</u>	<u>-60 648 537,23</u>	<u>5 292 790,31</u>	<u>-60 073 731,84</u>
JÄÄMÄ I		-6 263 481,91		-6 032 950,98
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	38 798,56		13 292,69	
Rahoituskulut	<u>0,00</u>	38 798,56	<u>-366,89</u>	12 925,80
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset kulut	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>-135 787,00</u>	<u>-135 787,00</u>
JÄÄMÄ II		6 224 683,35		6 155 812,18
JÄÄMÄ III		6 224 683,35		6 155 812,18
TUOTOT VEROISTA JA PAKOL- LISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	3 239 453,88		3 662 781,85	
Perityt arvonnisäverot	1 026 945,37		994 417,09	
Suoritetut arvonnisäverot	<u>-5 250 816,93</u>	<u>-984 417,68</u>	<u>-5 699 172,42</u>	<u>-1 041 973,48</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULU- JÄÄMÄ		<u>-7 209 101,03</u>		<u>-7 197 785,66</u>

31.12.2021

13. Tase

	31.12.2021		31.12.2020	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄ-AIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Tutkimus- ja kehittämismenot	0,00		11 550,67	
Muut pitkävaikutteiset menot	14 287 212,33		19 752 763,52	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	12 994 445,15	27 281 657,48	8 355 019,53	28 119 333,72
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Muut aineelliset hyödykkeet	29 904,23	29 904,23	29 904,23	29 904,23
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	84,09	84,09	84,09	84,09
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄ-AIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		27 311 645,80		28 149 322,04
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	581 172,86		764 659,40	
Siirtosaamiset	794 695,16		555 857,07	
Muut lyhytaikaiset saamiset	1 028,96	1 376 896,98	1 577,34	1 322 093,81
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit	240,00		150,00	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-483,50	-243,50	-420,05	-270,05
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		1 376 653,48		1 321 823,76
VASTAAVAA YHTEENSÄ		28 688 299,28		29 471 145,80

31.12.2021

14. Liitetiedot

Liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

1. Patentti- ja rekisterihallitus on nettobudjetoitu virasto, jonka nettobudjetoituina maksullisina tuloina budjetissa ovat patentti-, tavaramerkki-, mallioikeus-, hyödyllisyysmallioikeus-, kaupparekisteri- sekä yhdistysrekisteritulot maksuperusteisesti ja säätiörekisteri-, yritysikiinnitys-, kaupparekisteri-, ja tilinpäätösasiakirja- sekä liiketaloudellisesti toiminnasta aiheutuvat tulot suoriteperusteisesti. Menettelyssä ei ole tapahtunut tilikauden aikana muutoksia ja laskelmat ovat vertailukelpoisia. PRH tilittää saamansa veroluonteiset maksut momentille 111909 muut sekalaiset tulot sekalaiset tulot (säätiövalvontamaksut, tilintarkastusvalvontamaksut sekä teollisoikeusasiamiesmaksut). Lisäksi PRH:lle kuulumattomat tulot tilitetään momentille 123910.
2. Vähäiset ulkomaanrahan määräiset velat on kirjattu maksuperusteella.
3. Käyttöomaisuuden poistoissa on noudatettu viraston laatimaa poisto-ohjelmaa. TIVAn rekisterin rakentaminen keskeytettiin vuonna 2020, järjestelmä poistetaan sumupoistoista poikkeavana kertapoistona vuoden 2021 alusta.
4. Aiempiin vuosiin ei kohdistu merkittäviä tuotto- tai kulueriä eikä virheiden korjauksia.
5. Handi-järjestelmän käyttöönoton yhteydessä sopimusten hallittavuuden parantamiseksi siivous-, sähkö- ja Windows-lisenssien kustannukset keskitettiin yhteisiin palveluihin, koska niiden vyöryttämiseen riittävä peruste on henkilötyövuosi. Aiemmin ne oli kirjattu tulosityksiköiden välittömiksi menoiksi.
6. Vuodelle 2020 varauksia kirjattiin 87 000 euroa (v. 2019: 3 075 000 euroa). Muutos johtuu Handi-järjestelmän käyttöönotosta.
7. Tilinpäätösvouden jälkeen ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia.
8. Yhteistoiminnan kustannusten korvausten ja yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusosuuksien tilien numerointi ja sijainti tilikarttahierarkiassa muuttuivat vuoden 2020 alussa. Tilien kertymät raportoidaan tuotto- ja kululaskelmassa tilikarttahierarkian mukaisesti laskelman rivillä Palvelujen ostot. Aiemmin nämä erät on esitetty omalla rivillään Sisäiset kulut. Tuotto- ja kululaskelmassa esitetyt vuoden 2019 tiedot on muutettu vastaamaan vuoden 2020 käytäntöä.
9. Tilinpäätösvouden jälkeen ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia.

31.12.2020

Liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32.01.07. Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (nettob)(Siirtomääräraha 3 v)	Bruttomenot	60 560 455,69		54 166 977,21		60 622 977,21				54 166 977,21	
	Bruttotulot	53 990 517,74		54 395 865,58		54 395 865,58				54 395 865,58	
	Nettomenot	6 569 937,95	6 456 000	-228 888,37	6 456 000,00	6 227 111,63	228 888,37	7 272 000,00	13 728 000,00	-228 888,37	13 728 000,00
32.40.03. Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (nettob) (Siirtomääräraha 3 v)	Bruttomenot									5 243 000,00	
	Bruttotulot										
	Nettomenot							5 243 000,00	5 243 000,00	5 243 000,00	0,00

31.12.2020

Liite 3: Arvomäärärahojen ylitykset

Patentti- ja rekisterihallituksella ei ole esitettävää liitettä 3.

Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Patentti- ja rekisterihallituksella ei ole esitettävää liitettä 4.

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2021	2020
Henkilöstökulut	25 058 702,95	24 389 922,11
Palkat ja palkkiot	23 655 055,25	22 935 739,28
Tulosperusteiset erät	1 325 994,78	1 148 425,53
Lomapalkkavelan muutos	77 652,92	305 757,30
Henkilösivukulut	4 472 777,29	4 491 064,03
Eläkekulut	4 044 853,24	4 035 438,81
Muut henkilösivukulut	427 924,05	455 625,22
Yhteensä	29 531 480,24	28 880 986,14
Johdon palkat ja palkkiot, josta	1 225 324,13	1 100 604,94
- tulosperusteiset erät	62 550,14	42 581,12
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	2 040,00	2 080,00
Johto	1 680,00	1 680,00
Muu henkilöstö	360,00	400,00

31.12.2021

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttö-omaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Varainhoitovuoden aikana ei ole tehty muutoksia poistosuunnitelmaan.				
Suunnitelmanmukaiset poistoajat ovat:				
Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
111 Tutkimus- ja kehittämismenot				
1119 Muut tutkimus ja kehittämismenot	Tasapoisto	5	20	0
112 Aineettomat oikeudet				
1120 Ostetut atk-ohjelmat	Tasapoisto	5	20	0
1129 Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5	20	0
114 Muut pitkävaikutteiset menot				
1140 Itse valmistetut ja teetetut atk-ohjelmat	Tasapoisto	8	12,5	0
1149 Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5	20	0
119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
1191 Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	Ei poistoja	-	-	-
Aineelliset hyödykkeet				
125-126 Koneet ja laitteet				
1250 Autot ja muut maajetävalineet	Tasapoisto	5	20	0
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	Tasapoisto	5	20	0
1256 Toimistokoneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintä-laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1269 Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0
127 Kalusteet				
1270 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet				
128 Muut aineelliset hyödykkeet				
1280 Taide-esineet	Ei poistoja	-	-	-
130 Käyttöomaisuusarvopaperit				
1303 Muut osuudet	Ei poistoja	-	-	-

31.12.2021

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet				Yhteensä
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakko-maksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.2021	63 003,66	42 015 625,07	8 355 019,53		50 433 648,26
Lisäykset	0,00	222 118,32	4 861 543,94		5 083 662,26
Vähennykset	0,00	-491 881,11	-222 118,32		-713 999,43
Hankintameno 31.12.2021	63 003,66	41 745 862,28	12 994 445,15		54 803 311,09
Kertyneet poistot 1.1.2021	-51 452,99	-22 262 861,55	0,00		-22 314 314,54
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	491 881,11	0,00		491 881,11
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-11 550,67	-5 216 283,44	0,00		-5 227 834,11
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	-471 386,07	0,00		-471 386,07
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00		0,00
Kertyneet poistot 31.12.2021	-63 003,66	-27 458 649,95	0,00		-27 521 653,61
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00		0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	0,00	14 287 212,33	12 994 445,15		27 281 657,48
	Aineelliset hyödykkeet				Yhteensä
	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	129 Muut ennakko-maksut	
Hankintameno 1.1.2021	29 904,23	0,00	0,00	0,00	29 904,23
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2021	29 904,23	0,00	0,00	0,00	29 904,23
Kertyneet poistot 1.1.2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	29 904,23	0,00	0,00	0,00	29 904,23

31.12.2021

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset					Yhteensä
	130 Käyttöomaisuus- arvopaperit				
Hankintameno 1.1.2021	84,09				84,09
Lisäykset	0,00				0,00
Vähennykset	0,00				0,00
Hankintameno 31.12.2021	84,09				84,09
Kertyneet poistot 1.1.2021	0,00				0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00				0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00				0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00				0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00				0,00
Kertyneet poistot 31.12.2021	0,00				0,00
Arvonkorotukset	0,00				0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	84,09				84,09

31.12.2021

Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Patentti- ja rekisterihallituksella ei ole esitettävää liitettä 8.

Liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Patentti- ja rekisterihallituksella ei ole esitettävää liitettä 9.

31.12.2021

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit								
	31.12.2021						31.12.2020	
	Kappalemäärä	Markkina-arvo	Kirjanpito-arvo	Omistus-osuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
...	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	1		84,09	0,00	0,00	0,00		84,09
Luottokunnan osuustodistus	1		84,09	0,00	0,00	0,00		84,09
Osakkeet ja osuudet yhteensä	1	0,00	84,09	0,00	0,00	0,00	0,00	84,09
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset								
	Kirjanpitoarvo 31.12.2021	Kirjanpitoarvo 31.12.2020						
Liikelaitos	0,00	0,00						
- Peruspääoma	0,00	0,00						
- Muu oma pääoma	0,00	0,00						
...								
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	0,00	0,00						
...								
Yhteensä	0,00	0,00						

31.12.2021

Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Patentti- ja rekisterihallituksella ei ole esitettävää liitteellä 11.

Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja si- toumukset yh- teensä	9 024 820,00	5 977 783,00	297 600,00	310 000,00	310 000,00	6 895 383,00

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
...	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut monivuoti- set vastuut yh- teensä	9 024 820,00	5 977 783,00	297 600,00	310 000,00	310 000,00	6 895 383,00

31.12.2021

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Patentti- ja rekisterihallituksella ei ole esitettävää liitteellä 13.

Liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Patentti- ja rekisterihallituksella ei ole esitettävää liitteellä 14.

Liite 15: Velan muutokset

Patentti- ja rekisterihallituksella ei ole esitettävää liitteellä 15.

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Patentti- ja rekisterihallituksella ei ole esitettävää liitteellä 16.

Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot

Patentti- ja rekisterihallituksen taloudellinen tilanne selviää annetuista laskelmista ja niiden liitetiedoista ja toimintakertomuksesta.

Vuoden 2019 aikana lkp-tilille 2619000 on tiliotteiden tuonnin yhteydessä kohdistusratkaisuun kirjautunut 2 390 euroa virheellisesti kreditmerkkiseksi. Ko. erät on selvitetty ko. lkp-tilin tase-erittelyssä.

31.12.2021

15. Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Patentti- ja rekisterihallituksessa 28. päivänä helmikuuta 2022

Pääjohtaja Antti Riivari

Taluspäällikkö Pekka Heikkinen

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.